Sportief Aalsmeer

Sportnota 2010-2014
Gemeente Aalsmeer

Aalsmeer, 29-10-2009

Inhoud

Voorwoord 4

Samenvatting 5

1. Inleiding 8

Deel I – Analyse en evaluatie

2. Uitgangssituatie 10

3. Trends in sport 12

4. Overheidsbeleid 13

5. Bevolkingssamenstelling en –prognose 15

6. Sportdeelname 15

7. Sportinfrastructuur 16

8. Samenvatting kansen en knelpunten 20

Deel II – Beleidskader 2010-2014

9. Missie 22

10. Thema's 22

Deel III – Uitwerking beleidskader 2010-2014

11. Sportstimulering 25
    11.1 Jeugd (jong geleerd…) 26
    11.2 Volwassenen (nooit te oud…) 28

12. Topsport 29

13. Sportaccommodaties 30

14. Verenigingsondersteuning 34

15. Monitoring en evaluatie 37

16. Uitvoeringsprogramma 37

Voetnoten 40

Bronnen 44

Afkortingenlijst 46

Deel IV – Bijlagen

Bijlage 1 – Budgettaire gevolgen rijksbeleid ten aanzien van sport 47
Bijlage 2 – Overzicht sportverenigingen 47
Bijlage 3 – Overzicht sportaccommodaties 48
Bijlage 4 – Huidig sportbudget in euro’s (incl. kapitaallasten en doorbelasting KPL) 48
Bijlage 5 – Samenhang school- en sportprestaties 49
Bijlage 6 – Onderzoeksresultaten sportparticipatie 49

Voorwoord

Aalsmeer is een sportdorp!!

Reeds eerder trokken we deze conclusie, maar toen hadden we er geen harde cijfers voor. Uit het sportparticipatieonderzoek is deze bevestiging wel degelijk gekomen. Er wordt in Aalsmeer bovengemiddeld aan sport gedaan en gelukkig doen velen dat in verenigingsverband. Opvallend is de hoge sportdeelname bij de jeugd. In de lagere schoolleeftijd sport bijna 100% van de kinderen. Dat is ook de belangrijkste doelstelling van de gemeente Aalsmeer, sporten voor iedereen toegankelijk maken!
Naast dat het goed is voor de gezondheid dient het ook vele maatschappelijke doeleinden. Zo zorgt het voor binding in de samenleving, maar speelt het ook een rol bij het overdragen van waarden en normen. Sport is voor jongeren heel belangrijk. Zo leren ze op een goede manier met elkaar omgaan. Bovendien richten ze hun energie dan op iets positiefs. We weten immers allemaal dat als jongeren zich vervelen, daar nogal eens rottigheid van kan komen. Een andere doelgroep is de senioren. Sport is voor hen een mogelijkheid om zo lang mogelijk gezond te blijven. Maar dan moeten we natuurlijk wel kijken of de faciliteiten die we hebben aansluiten bij hun behoeften en wensen. Ook de deelname van mindervaliden aan de samenleving in het algemeen en aan sport in het bijzonder vinden wij belangrijk. Daarom zijn we enkele jaren geleden de samenwerking aangegaan met onze buurgemeenten, zodat ook mensen met een beperking uit een breed, aangepast sportaanbod kunnen kiezen. Sportbeleid is dan ook integraal beleid omdat het doorwerkt in het jeugdbeleid, maar ook in het gezondheidsbeleid en het ouderenbeleid.

Sport en sportverenigingen zijn van onschatbare waarde voor de samenleving. Een van de pijlers waarop wij in de sportnota "Sportief Aalsmeer" hebben ingestoken is de versterking van de sportverenigingen. Een van de middelen die daarbij worden ingezet zijn de combinatiefuncties waarbij cofinanciering plaats vindt tussen rijk en gemeente. Met deze functie moet de verbinding gelegd worden tussen de sportvereniging en bijvoorbeeld naschoolse opvang en onderwijs. Het College heeft veel waardering voor de inzet van de honderden bestuurders en vrijwilligers in de sport. Vele uren per week steken zij in hun vereniging om anderen te kunnen laten sporten. Het werven en behoud van kader en vrijwilligers is voor veel sportverenigingen een groot knelpunt. Samen met het Steunpunt Vrijwilligerswerk wil de gemeente de verenigingen helpen bij het invullen van hun taak.

Een van de grootste knelpunten waar de sportverenigingen in de klankbordgroep aandacht voor gevraagd hebben, is het oplossen van knelpunten in de beschikbare uren van de (binnensport)-accommodaties. Door de groei van het aantal inwoners van Aalsmeer en de hoge sportparticipatie ontstaan er in de diverse sporthallen knelpunten in het gebruik. Er vanuit gaande dat de Raad de conclusie deelt dat er behoefte is aan uitbreiding van locaties stelt het College voor een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden voor nieuwe sportaccommodatie, uiteraard binnen de door de Raad beschikbaar gestelde financiële ruimte.

Tot op heden heeft de gemeente Aalsmeer zich met name gericht op breedtesport. Echter breedtesport en topsport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De breedtesport vormt de kweekvijver voor de topsport en topsport zorgt weer voor aanwas van leden in de breedtesport. Met topsporters in Aalsmeer als de handballers van Fiqas, paralympisch kampioen Mirjam de Koning, trampolinespringer Jeroen Kaslander, gymnaste Daniëlle Bubberman en anderen kunnen we niet om topsport heen. Graag willen we dan ook als gemeente meehelpen het mogelijk te maken topsportevenementen naar Aalsmeer te halen. Vanuit het oogpunt van marketing en promotie van de naam "Aalsmeer" een interessant element. De aandacht voor de breedtesport zal echter altijd de dominante lijn zijn voor de gemeente Aalsmeer.

Jaap Overbeek, wethouder Sport

Samenvatting

Het vorige sportbeleid van de gemeente Aalsmeer stamt alweer uit 1997. Om tot deze nieuwe sportnota te komen, is een uitgebreide analyse gemaakt van de trends en ontwikkelingen op sportgebied in Nederland en specifiek in Aalsmeer. Het Rijk toont de laatste jaren steeds meer belangstelling voor sport met meerdere impulsen en subsidiestromen tot gevolg. Ook wordt sport door het Rijk als middel gezien om maatschappelijke problemen, zoals integratie, gezondheid en overgewicht, sociale cohesie en emancipatie, op te lossen.

Wanneer naar de Aalsmeerse situatie gekeken wordt dan blijkt dat de sportdeelname in de gemeente uitzonderlijk hoog is en ver boven het landelijk gemiddelde ligt. Daarnaast kent Aalsmeer een grote verscheidenheid aan sportaccommodaties, speelruimten voor kinderen, sportverenigingen en andere sportaanbieders. Daarentegen zijn er ook enkele knelpunten waar te nemen. Zo is er een achterstand in sportdeelname bij 65-plussers en is het aandeel ouderen met overgewicht groot. Tevens is er een toenemende druk op sportaccommodaties door de forse stijging van het inwonertal van de gemeente tot 2015. Ook is er geen structurele samenwerking tussen sport, naschoolse opvang en het onderwijs.

Missie en ambitie

Al deze trends en ontwikkelingen, kansen en knelpunten voor de sport in Aalsmeer hebben geresulteerd in een missie en vier beleidsthema's. De missie van het gemeentelijk sportbeleid luidt als volgt:

Missie
De gemeente Aalsmeer wil een gemeente zijn waar zoveel mogelijk inwoners op een verantwoorde manier aan enige vorm van sportbeoefening kunnen en zullen (blijven) doen door sporten en bewegen van jongs af aan te stimuleren.

Het is de ambitie van de gemeente Aalsmeer om, in navolging op het rijksbeleid, met het sportbeleid de maatschappelijke meerwaarde van sport ten volle te benutten. Om sport in te kunnen zetten als middel voor het realiseren van maatschappelijke doelen moet de sport zelf echter ook sterk zijn. Bovendien moet het hoofddoel van de sport niet uit het oog verloren worden. Sport moet vooral leuk, gezellig en ontspannend zijn en blijven.

Tegelijkertijd bevindt de sport zich in een integraal netwerk met beleidsterreinen als jeugd-, onderwijs-, WMO-, recreatie- en gezondheidsbeleid. Sport speelt in dit netwerk een actieve en leidende rol om zo samenwerking tot stand te brengen, gezamenlijke projecten te initiëren en gewenste maatschappelijke effecten tot stand te brengen.

Deze missie en ambitie is vertaald in een viertal beleidsthema's, te weten sportstimulering, topsport, sportaccommodaties en verenigingsondersteuning.

Sportstimulering

Sport speelt een belangrijke rol in het leven van veel mensen. Sport is in de eerste plaats leuk. Het biedt veel Aalsmeerders plezier en ontspanning. Daarom is sport een doel op zichzelf. Daarnaast is sport ook een belangrijk middel om bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken en kansen. Sport draagt bij aan persoonlijke ontplooiing, maatschappelijke activering, bestrijding van overgewicht en integratie van kwetsbare groepen, zoals ouderen en mindervaliden, in de Aalsmeerse bevolking. Om de maatschappelijke betekenis van sport optimaal te benutten, is het van belang dat mensen blijvend worden gestimuleerd om te sporten en te bewegen. Daarbij is samenwerking met instellingen op het gebied van gezondheid, welzijn en sport noodzakelijk.

Uit het sportparticipatieonderzoek is gebleken dat de sportdeelname in de gemeente erg hoog is. Die hoge sportparticipatie wil de gemeente Aalsmeer de komende jaren vasthouden door sportverenigingen te accommoderen en ondersteunen, door succesvolle projecten als de JSP en het SAS te continueren en door tegelijkertijd extra in te zetten op de doelgroep 65^{+} die sport- en bewegingsachterstanden vertoont. Het letterlijk en figuurlijk uitdijende probleem van overgewicht onder ouderen moet door deze extra beleidsinzet een halt worden toegeroepen. Een uitbreiding van

de investeringen in sportstimulering is gezien de vergelijking met de uitgaven van omliggende gemeenten gerechtvaardigd.

Het bewegingsonderwijs vervult in de sportstimulering van de jeugd een belangrijke rol. Sport en bewegen wordt gericht ingezet om motorische achterstanden aan te pakken en om overgewicht te verminderen, maar ook om sociale vaardigheden te verbeteren, waarden en normen over te dragen, weerbaarheid te verbeteren, agressie en overlast te verminderen, leerprestaties te verbeteren en schooluitval te voorkomen.

Topsport
Topsport is tot nu toe in het Aalsmeerse sportbeleid geen thema geweest. De prioriteit van de gemeente Aalsmeer lag en ligt nog steeds bij het stimuleren van de breedtesport. Niettemin onderkennen we het belang van topsport. Topsport is niet alleen van belang voor de promotie van de sport in het algemeen, maar het heeft ook een economische waarde (creëren van werkgelegenheid en inkomsten uit bestedingen van bezoekers van sportwedstrijden en -evenementen) en draagt tevens bij aan het vergroten van de naamsbekendheid van Aalsmeer. Daarnaast hebben topsporters een voorbeeldfunctie voor individuele sporters en levert topsport een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de breedtesport. Daarom wordt een topsportfonds gecreëerd van waaruit incidenteel financiële ondersteuning kan worden geboden.

Sportaccommodaties
Het inwonertal van de gemeente Aalsmeer is de afgelopen jaren sterk gegroeid en ook in de toekomst zal deze groei fors doorzetten. De sportdeelname is evenredig meegegroeid en de ambitie van dit sportbeleid is de sportdeelname (bij bepaalde doelgroepen) nog verder te verhogen. Bovendien wordt van de sportverenigingen een grotere maatschappelijke inzet, zoals het bijdragen aan de bestrijding van overgewicht en het aanbieden van naschoolse opvang, gevraagd. Verder doen zich bij de omliggende gemeenten enkele ontwikkelingen op accommodatiegebied voor, zoals uitbreiding van het aantal accommodaties in Haarlemmermeer en het stopzetten van de subsidie aan het zwembad in Uithoorn. Dit alles vraagt om nieuwe accenten ten aanzien van het gebruik van sportaccommodaties. Bovendien wordt ingezet op totstandkoming van regionale samenwerking op het gebied van sportaccommodaties.

Er wordt op de lange termijn gestreefd naar een sportvoorzieningenniveau dat aansluit bij de groei van de gemeente. Het voorzieningenniveau in 2015 moet passen bij een gemeente van 32.000 inwoners. Dit betekent dat onderzocht moet worden in hoeverre de zaal- en veldcapaciteit in de gemeente moet worden uitgebreid en of een uitbreiding van de accommodatiecapaciteit rendabel te exploiteren valt. Bij uitbreiding van capaciteit wordt, in aansluiting op de uitgangspunten in de Gebiedsvisie, waar mogelijk uitgegaan van duurzame, voor het bewegingsonderwijs geschikte en zo intensief mogelijk te gebruiken opties, zoals een multifunctionele sporthal of kunstgrasvelden.

In en om de wijken zorgt de gemeente Aalsmeer voor voldoende uitnodigende openbare voorzieningen, bijvoorbeeld speelplaatsen, vrije speelruimten en trapveldjes. Het onderhoudsniveau van de speelplaatsen moet daartoe minimaal gecontinueerd worden. Voorts dient er ten behoeve van de andersgeorganiseerde sport voldoende aanbod aan recreatievoorzieningen (bijvoorbeeld wandel- en fietsroutes) aanwezig te zijn en om het gebruik hiervan te stimuleren zullen deze voorzieningen meer onder de aandacht van potentiële gebruikers gebracht worden.

Verenigingsondersteuning
Het is duidelijk dat de gemeente Aalsmeer bovengenoemde ambities en beleidsinitiatieven niet alleen kan waarmaken. De gemeente is zich er terdege van bewust dat de échte prestaties (moeten) worden geleverd op en in het veld. Een sportieve samenleving komt voort uit vitale en actieve sportverenigingen. Van verenigingen wordt echter in toenemende mate kwaliteit en professionalisme verwacht en ook op lokaal niveau hebben verenigingen te maken met knelpunten als ledenstops en wachtlijsten. De gemeente wil sportverenigingen bij deze problemen ondersteunen middels het inzetten van de deskundigheid van het Steunpunt Vrijwilligerswerk. Vanuit de Aalsmeerse sportverenigingen is tevens de behoefte geuit een overlegorgaan voor de sport op te richten in de vorm van een voorzittersoverleg. Dit initiatief wordt door de gemeente georganiseerd en gefaciliteerd.

Vanzelfsprekend is de belangrijkste vorm van het ondersteunen en faciliteren van verenigingen het beschikbaar stellen van bruikbare en betaalbare accommodaties. De missie van dit sportbeleid geeft aan dat zoveel mogelijk inwoners kunnen en zullen sporten. In aansluiting op deze missie wordt de korting op de zaalhuur voor sportverenigingen gecontinueerd. Op die manier is en blijft sport voor zoveel mogelijk Aalsmeerders toegankelijk en betaalbaar. Indien de kosten voor het sporten op individueel niveau een belemmering zijn, dan kunnen binnen de bestaande kaders van het jeugd- of armoedebeleid (bijvoorbeeld het Jeugdsportfonds) aanvullende maatregelen worden getroffen.

Om daarnaast de maatschappelijke functie van sport te optimaliseren, worden combinatiefunctionarissen ingezet. Combinatiefunctionarissen brengen een kansrijke koppeling tussen sport, onderwijs en cultuur tot stand.

Uitvoeringsprogramma
Het uitvoeringsprogramma geeft een volledig overzicht van de uit te voeren activiteiten en de bijbehorende kosten van het sportbeleid in de komende vier jaar. Het is onderverdeeld in de vier beleidsthema’s en een categorie ‘overig’. De in deze nota geformuleerde doelstellingen voor de sport impliceren dat tot 2014 aanvullend budget noodzakelijk is.

1. Inleiding

Voor u ligt de sportnota met als titel 'Sportief Aalsmeer'. Deze nota vormt het beleidskader dat beschrijft op welke wijze in de periode 2010-2014 invulling wordt gegeven aan het gemeentelijk sportbeleid. Het formuleert doelstellingen voor de sport op zichzelf maar ook voor de sport in samenhang met andere beleidssectoren, zoals gezondheids-, jeugd-, onderwijs-, recreatie- en WMO-beleid.

Voorgeschiedenis

Twaalf jaar geleden, in 1997, verscheen de meest recente sportnota van de gemeente Aalsmeer. Naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie uit 2002, waaruit bleek dat de uitvoering van het sportbeleid achterbleef ten opzichte van het gestelde tijdpad, is de laatste jaren extra ingezet op het ten uitvoer brengen van enkele speerpunten uit het sportbeleid. Zo wordt sinds 2004 deelgenomen aan het Samenwerkingsverband Aangepast Sporten en is in 2005 begonnen met het project Jeugdsportpas.

Een sterk veranderende (sport)wereld maakt het echter noodzakelijk om nieuw sportbeleid te formuleren. De rijksoverheid ziet sport naast doel steeds meer als middel voor maatschappelijke problemen. De accenten in het rijksbeleid ten aanzien van sport zijn dus aan het verschuiven, zoals blijkt uit de nota 'Tijd voor sport' van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Ook de (sport)wereld in Aalsmeer zal gaan veranderen door de sterke groei van de Aalsmeerse bevolking in de komende zes jaar. Deze bevolkingsgroei zal de vraag naar sport doen toenemen, met een toenemende druk op het sportaanbod tot gevolg.

Kracht van sport

Wat is nu precies de kracht van sport? Waarom zet het ministerie zo sterk in op sport als middel? De reden hiervoor is simpel. Sport is anno 2009 ongekend populair. Sport boeit. Sport bindt. Sport bevordert de gezondheid. En sport betaalt. De kracht van sport is dat veel mensen het leuk vinden om te doen én te kijken. Daardoor is sport ook een effectief instrument voor andere terreinen, zoals sociale cohesie, maatschappelijke participatie en gezondheid. Sport is bovendien de grootste bron van nationale trots, zoals uit onderstaand figuur duidelijk wordt.

Redenen van nationale trots

- Sportprestaties 83%
- Wetenschap- en technologieprestaties 82%
- Geschiedenis van het land 76%
- Kunst- en cultuurprestaties 72%
- Sociale zekerheidssysteem 71%
- Democratie 69%
- Economische prestaties 63%
- Gelijke behandeling van groepen in het land 51%
- Politieke invloed in de wereld 40%

Figuur 1: Redenen van nationale trots, in % van de bevolking van 16 jaar en ouder
Bron: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2004

Totstandkoming sportnota

Deze sportnota is tot stand gekomen in samenwerking en overleg met 'de sport'. Ter voorbereiding op de sportnota is een startnotitie opgesteld en zijn bijeenkomsten gehouden met de gemeenteraad en het ADO. Gedurende het hele proces is tevens regelmatig een klankbordgroep bij elkaar gekomen. Tijdens de vergaderingen van de klankbordgroep is veel gediscussieerd over knelpunten, ideeën en creatieve oplossingen. Hoewel in bepaalde gevallen niet alle ideeën, oplossingen en standpunten van externe partijen één op één zijn overgenomen in deze nota, hebben alle bovengenoemde bijeenkomsten belangrijke input opgeleverd voor de totstandkoming van deze sportnota en in de nota zal dan ook regelmatig naar deze bijeenkomsten worden verwezen.

Verder is een online vragenlijst uitgezet onder alle sportverenigingen om op deze manier de huidige situatie en de knelpunten en problemen bij verenigingen te inventariseren. De respons op deze online vragenlijst was 40%.

Een andere belangrijke bouwsteen van deze sportnota is het onderzoeksrapport ‘Behoefte aan binnensportaccommodaties’ dat begin 2008 is afgerond en ter kennisname aan de gemeenteraad is aangeboden. In dit onderzoeksrapport is met weinig middelen een analyse gemaakt van de huidige situatie op het gebied van binnensportaccommodaties in de gemeente. De mogelijke knelpunten op lange termijn zijn echter, doordat er geen rekening is gehouden met de toename van het inwonertal van de gemeente gedurende de komende jaren, niet onderzocht.

Begin 2009 heeft volgens de Richtlijn Sportparticipatie Onderzoek (RSO) een onderzoek plaatsgevonden naar de mate van sportparticipatie van de Aalsmeerse bevolking van 6 tot 80 jaar. De gemiddelde respons is 31% en is daarmee conform de verwachtingen en de onderzoeksopzet, waardoor de onderzoeksresultaten valide en betrouwbaar genoemd kunnen worden. Dit onderzoek betreft een nulmeting, omdat nog niet eerder de sportdeelname in de gemeente is gemeten. De resultaten van de nulmeting waren een voorwaarde om een empirisch onderbouwde keuze te maken met betrekking tot welke doelgroepen in het sportbeleid extra aandacht nodig hebben. Belangrijk is om de sportparticipatie in de gemeente te blijven monitoren om op die manier te kunnen vaststellen of doelstellingen behaald worden en om als zodanig het sportbeleid te kunnen evalueren.

De concept-sportnota heeft van 18 mei 2009 tot en met 12 juli 2009 ter inzage gelegen. Gedurende deze periode werden bewoners, sportverenigingen, scholen, kinderopvangorganisaties, commerciële sportaanbieders en andere belanghebbenden de mogelijkheid geboden een formele inspraakreactie op de concept-sportnota in te dienen. Negen partijen hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Een overzicht van de ingediende inspraakreacties en de reactie hierop van het College is bij de vaststelling van de definitieve sportnota aan de Raad voorgelegd.

Leeswijzer

In deel I van deze nota wordt een analyse en evaluatie van de afgelopen beleidsperiode gemaakt. Het huidige sportbeleid van de gemeente wordt geëvalueerd (hoofdstuk 2), de overkoepelende trends in sport worden weergegeven (hoofdstuk 3), er wordt gekeken naar landelijk en provinciaal sportbeleid (hoofdstuk 4) en de ontwikkelingen in bevolkingssamenstelling (hoofdstuk 5), sportdeelname (hoofdstuk 6) en sportinfrastructuur (hoofdstuk 7) in de gemeente worden uiteengezet. Dit deel wordt in hoofdstuk 8 afgesloten met een samenvatting van de kansen en knelpunten voor de gemeente Aalsmeer in de komende beleidsperiode.

In deel II van deze nota wordt het beleidskader (missie en beleidsthema’s) geformuleerd. In deel III wordt het beleidskader vervolgens nader uitgewerkt alsmede de financiële vertaling daarvan. In de hoofdstukken 11 tot en met 14 zullen de beleidsthema’s en de bijbehorende ambities belicht worden. Hoe de geformuleerde beleidsmaatregelen gemonitord en geëvalueerd zullen worden, staat beschreven in hoofdstuk 15. Het uitvoeringsprogramma en de financiële gevolgen staan opgenomen in hoofdstuk 16.

Al het bronmateriaal dat voor het schrijven van deze sportnota is aangewend, is uitgebreid weergegeven via de voetnoten of in de bronvermelding. Dit is gedaan om de tekst zo kort en leesbaar mogelijk te houden. Om dezelfde reden is ook zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bijlagen. Tevens is een overzicht gemaakt van de in deze nota gebruikte afkortingen dat als naslagwerk gebruikt kan worden.

DEEL I – ANALYSE EN EVALUATIE

2. Uitgangssituatie

De laatste gemeentelijke nota op het gebied van sportbeleid dateert uit 1997[1]. In 2002 heeft er een tussentijdse evaluatie[2] plaatsgevonden. Sindsdien is er veel gebeurd en op dit moment zijn er verschillende ontwikkelingen, vraagstukken en initiatieven op het gebied van sport en sportaccommodaties die de aandacht vragen. Omdat de eerder genoemde nota geen kader meer biedt om aan deze zaken in samenhang aandacht te besteden, gebeurt dat nu ook niet. De genoemde zaken worden ad hoc aangepakt. Zowel vanuit de gemeente Aalsmeer als vanuit 'de sport'[3] is er duidelijk behoefte aan een samenhangend stelsel van uitgangspunten en randvoorwaarden waaraan initiatieven en vraagstukken kunnen worden getoetst. Kortom, er is behoefte aan een nieuwe beleidsnota sport.

Definitie van sport

Een eenduidige definitie van 'sport' is moeilijk te geven. Het afbakenen van sport is een opgave die de grootste sportdenkers legio hoofdbrekens heeft bezorgd en nog steeds bezorgt. Historisch is daarin wellicht een harde kern te ontdekken, namelijk de 'sportliche sport' waarin sporters met elkaar wedijveren in een of andere vorm van gereguleerde competitie. Buiten die harde kern vindt echter permanent discussie plaats over wat nog wel sport mag worden genoemd en wat niet meer. Bovendien zijn de termen 'sport' en 'bewegen', die steeds vaker in een zin genoemd worden, niet synoniem aan elkaar. Niet bij alle sporten staat fysieke inspanning voorop en niet alle vormen van bewegen zijn even sportief[4].

Gezien het bovenstaande zal in deze nota geen definitie van sport worden gegeven. Wel kan gezegd worden dat sport breder wordt gezien dan alleen de verenigingssport; andere sportieve activiteiten bij bijvoorbeeld commerciële aanbieders, in recreatief of andersgeorganiseerd verband, op het trapveldje in de wijk of gewoon thuis met de sportieve spelletjes op de Wii Fit[5] worden ook tot het sportbeleid gerekend. Kern is dát men sport en beweegt en niet zozeer hoe men dit doet. Bij de totstandkoming van deze nota is zoveel mogelijk afgestemd met de inhoud van de kadernota volksgezondheid 2010-2014 'Gezond op peil' ofwel het lokaal gezondheidsbeleid. Hierdoor is een integraal aanbod van op elkaar aansluitende sport- en/of beweeginterventies en –activiteiten tot stand gekomen.

Zoals uit bovenstaande duidelijk wordt, wordt het accent in deze sportnota nadrukkelijk gelegd op sporten en bewegen. Desondanks horen ook de denksporten zonder twijfel tot dit sportbeleid en deze zullen dan ook, zij het in mindere mate, in deze nota naar voren komen. Naast de lichamelijke conditie is ook de geestelijke conditie van belang. Door het beoefenen van denksporten als bridge, dammen en schaken worden de hersenen gestimuleerd en getraind. Het beoefenen van denksporten is voor alle leeftijden. Voor senioren (55+) krijgt de denksport aandacht door middel van het welzijnswerk. Indien er accommodatieproblemen zijn kunnen de kantines van sportverenigingen wellicht in een behoefte voorzien.

Integraliteit van sport

Deze sportnota kent een integrale benadering en uitwerking. Naast een koppeling met het gezondheidsbeleid heeft sport ook een toegevoegde waarde op andere beleidsterreinen, zoals WMO-, onderwijs-, jeugd-, speelplaatsen- en recreatiebeleid. Met deze aan sport verwante beleidsterreinen is zoveel mogelijk samenwerking gezocht om tot integraal beleid en integrale doelstellingen te komen, wat tot uiting komt in deel III van deze sportnota.

[1] Nota Sportbeleid Aalsmeer 1997.
[2] Tussentijdse evaluatie Nota Sportbeleid 1997.
[3] Onder 'de sport' worden de sportverenigingen, de scholen, ESA BV en andere belanghebbenden verstaan.
[4] Bron: Breedveld, K., & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage sport 2006*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
[5] Wii is een spelcomputer van Nintendo waarmee onder andere virtueel aan fitness, tennis of skiën kan worden gedaan. De Wii sluit niet alleen aan bij de belevingswereld van jongeren, want sinds eind 2008 doen in Utrecht ook ouderen via een gemeentelijk project aan Wii Fit.

Evaluatie huidig sportbeleid gemeente Aalsmeer
Het reeds eerder aangehaalde sportbeleid uit 1997 bevat de volgende speerpunten.

Sportbeleid 1997

- Periodiek overleg met sportsector;
- Bevordering sportdeelname door jeugd;
- Sporten door ouderen;
- Economische functie van sport;
- Positie van sportverenigingen;
- Sport en gehandicapten;
- Topsport.

Figuur 2: Speerpunten uit het sportbeleid 1997

In de vorige beleidsperiode lag het accent vooral op de breedtesport. Met rijkssubsidie kon in 2005 het project Jeugdsportpas (JSP) gestart worden. Dit project wordt uitgevoerd door Sportservice Haarlemmermeer, een regiokantoor van Sportservice Noord-Holland. Het doel van de JSP is om kinderen in de basisschoolleeftijd kennis te laten maken met een diversiteit aan sporten, zodat zij een bij hen passende sport vinden en daardoor langdurig gaan of blijven sporten. Het project is sinds de start een groot succes en doelstellingen werden eerder dan gedacht behaald[6]. Deelnemers aan het kennismakingsproject zijn in de meeste gevallen kinderen die al sporten en actief zijn en in sommige gevallen zijn het inactieve kinderen. Deze kinderen krijgen een bredere basis mee, waardoor de kans groter is dat zij op de lange termijn, wanneer zij ouder worden, voor de sport behouden blijven. Voor de kleine groep inactieve kinderen zijn, naast de JSP, intensievere trajecten noodzakelijk.

Tevens is er geïnvesteerd in de schoolsportkalender en het Jeugdsportfonds (JSF). Het JSF is een stichting die deelname aan sport voor minder draagkrachtigen mogelijk maakt. Op dit moment maken er jaarlijks ongeveer 75 kinderen gebruik van het JSF. Gebleken is dat de drempel voor sommige ouders (nog) te hoog is om toe te geven financiële hulp nodig te hebben. Door middel van de inzet van intermediairs tracht het JSF de drempel te verlagen.

Daarnaast wordt sinds 2004 deelgenomen aan het Samenwerkingsverband Aangepast Sporten Amstel- en Meerlanden. De deelnemende gemeenten in de regio hebben een regiomedewerker aangesteld die het aanspreekpunt is voor vragen van mindervaliden over aangepast sporten. Deze regionale aanpak heeft er voor gezorgd dat het aanbod aan sporten en activiteiten voor gehandicapte sporters is vergroot. De regiomedewerker geeft tevens verenigingsondersteuning, zorgt voor de promotie van het aangepast sporten en verzorgt de perscontacten.

Vanuit het lokaal gezondheidsbeleid is in samenwerking met Sportservice Haarlemmermeer en GGD Amsterdam het project 'Groep 6 on the move' opgezet. Doel is preventie van overgewicht bij basisschoolleerlingen. Hiertoe richt het project zich op een blijvende bewustwording van het belang van een actieve leefstijl met gezonde voeding en voldoende bewegen bij leerlingen en ouders.

Uit bovenstaande blijkt dat de beleidsfocus de afgelopen jaren op een aantal speerpunten heeft gelegen. Hierdoor hebben de speerpunten topsport, de positie van sportverenigingen, de economische functie van sport, het sporten door ouderen en periodiek overleg met de sportsector minder aandacht gekregen. In het voorbereidingstraject van deze sportnota alsmede in het participatietraject rondom de Nota Ondernemend Jeugd- en Gezinsbeleid zijn daarentegen wel goede contacten gelegd en onderhouden met de sportsector.

[6] De doelstellingen ten aanzien van de JSP staan in het Collegeprogramma 2006-2010 en luiden als volgt: 85% van de kinderen uit groep 5 t/m 8 van de basisscholen neemt in 2008 deel aan de kennismakingslessen op school en 10% van de kinderen uit groep 5 t/m 8 neemt jaarlijks deel aan één van de trainingsmogelijkheden bij verenigingen. Uit de resultaten blijkt dat in het schooljaar 2007-2008 14,8% van de kinderen die op school kennismakingslessen hebben gevolgd ook daadwerkelijk bij een sportvereniging heeft gesport. Deze 296 kinderen hebben in totaal aan 419 activiteiten deelgenomen.

3. Trends in sport

Op sportgebied zijn een groot aantal landelijke trends en ontwikkelingen te onderscheiden. Hieronder zal bij deze trends kort worden stilgestaan[7].

Meer sporters, andere sporten

De sportdeelname is de afgelopen decennia sterk gegroeid en de wijze waarop wordt gesport is enorm verbreed. De individualisering heeft ervoor gezorgd dat er meer individueel wordt gesport en dat individuen de keuze willen hebben om te sporten waar en wanneer men wil. Zo zijn zwemmen, fietsen en fitness momenteel de meest beoefende sporten. De afgelopen paar jaar lijkt de deelname aan verenigingssporten overigens weer enigszins te stabiliseren. Tegelijkertijd is er een duidelijke tweedeling zichtbaar in sportdeelname tussen hoger- en lageropgeleiden. Een tweedeling die de afgelopen jaren eerder groter dan kleiner is geworden.

Toenemende aandacht voor gezondheid in de samenleving

Het belang van bewegen en sporten voor de gezondheid wordt steeds sterker onderkend. Zowel maatschappelijk als beleidsmatig wordt het grote belang van bewegen en sporten voor de gezondheid gezien, niet in de laatste plaats als belangrijke factor in het reduceren van de ziektekosten. Onvoldoende bewegen leidt jaarlijks minimaal tot 677 miljoen euro aan medische kosten.

Opvallend is dat, hoewel het aantal sporters de laatste jaren toegenomen is, het aantal mensen met overgewicht niet is afgenomen. Overgewicht is letterlijk en figuurlijk een uitdijend probleem. In de regio Amstel- en Meerlanden heeft meer dan de helft van de ouderen matig tot ernstig overgewicht[8]. Specifiek voor de gemeente Aalsmeer geldt dat de lichamelijke activiteit van vrouwen en 36- tot 55-jarigen lager is dan het regionale gemiddelde[9].

Minder vrijwilligerskader en toenemende concurrentie in de georganiseerde sport

De traditionele verenigingen staan onder druk, vanwege een afname in belangstelling van mensen die zich vrijwillig voor de sport inzetten en de concurrentie van andere sporten en van andere mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding. Door Aalsmeerse verenigingen wordt dit als een van de belangrijkste knelpunten ervaren[10]. Landelijk gezien zegt 45% van de sportverenigingen te weinig vrijwilligers te hebben en dan met name op het gebied van training/begeleiding en bestuur[11]. Opvallend is echter dat het gemiddeld aantal vrijwilligers per vereniging tussen 1998 en 2008 gelijk is gebleven.

Over het algemeen zijn er twee tendensen die het tekort aan vrijwilligers kunnen verklaren:

- Toenemende kwaliteitseisen aan vrijwilligerswerk;
- Verandering in het karakter van de betrokkenheid van vrijwilligers (meer eisen, lagere tijdsinvestering, minder flexibiliteit)[12].

Het is maar de vraag of verenigingen die niet meekunnen op het terrein van schaalvergroting en professionalisering nog wel kunnen overleven als de vrijwilligers het laten afweten.

[7] De uitspraken in dit hoofdstuk zijn voor een groot deel gebaseerd op uitspraken in Rapportage Sport 2008. Daar waar van andere bronnen gebruik is gemaakt, zal dit middels een voetnoot worden gemeld.
[8] Van de volwassenen in de leeftijdscategorie 56-74 jaar heeft 57,1% matig tot ernstig overgewicht. Bron: GGD Amsterdam.
[9] Cijfers dateren uit 2006. Bron: GGD Amsterdam.
[10] Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
[11] Bron: Roques, C. & Janssens, J. (2002). *Tweemeting vrijwilligers in de sport*. Arnhem/Den Bosch: NOC*NSF/W.J.H. Mulier Instituut.
[12] Bron: Claringbould, I. (2006). *Vrouwen in zicht. Over de positie van vrouwen en mannen in sportbestuursfuncties*. Nieuwegein: Arko Sports Media.

Minder sportruimte

Hoewel de sportdeelname nog altijd groeit, groeit het aantal accommodaties niet mee. Voor sommige typen accommodaties geldt dat het aantal zelfs terugloopt, zoals voor tennishallen. Groei zit vooral in het aantal Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds (vrije trapveldjes en speelpleinen voor de jeugd) en commerciële sportorganisaties (sportscholen en fitnesscentra).

Een duidelijk waarneembare trend die zich de afgelopen decennia heeft voorgedaan, is de verdringing van sport uit de directe leefomgeving. Sportaccommodaties werden aan de rand van steden en dorpen gecentreerd. De grond werd steeds duurder en ruimtevragende sportvoorzieningen moesten wijken voor alternatieven die meer opbrengst genereerden. Inmiddels groeit het besef dat deze trend moet worden gekeerd en dat sport en spel dichtbij huis een plek moeten krijgen.

Sportparticipatie en sociale integratie

Ook de sociaal integratieve waarde van sport neemt toe, zowel voor het individu als voor de samenleving. Sport, mits goed begeleid, kan een belangrijke vormende waarde hebben als het gaat om waarden als samenwerkingszin, doorzettingsvermogen, respect en eerlijkheid.

Economische waarde van sport

De economische waarde van sport is de afgelopen jaren ook toegenomen. Inmiddels is er zelfs sprake van een echte bedrijfstak. Maar ook in andere opzichten is sport van belang voor de economische ontwikkeling. Hierbij gaat het om zaken als imago en citymarketing.

Een onmiskenbare trend van de afgelopen jaren is het ontstaan van de beleveniseconomie. In de vrijetijdsbesteding vervagen grenzen tussen sectoren, waardoor de sportsector verandert[13]. De consument kiest steeds meer voor een 'experience', niet voor een activiteit.

4. Overheidsbeleid

Bovenstaande trends en ontwikkelingen zijn duidelijk terug te vinden in het overheidsbeleid. Zo zijn 'integratie' en 'gezondheid' speerpunten in het rijksbeleid en zet de provincie Noord-Holland zich om verenigingen te versterken en te professionaliseren.

Rijksoverheid

Tot enkele jaren geleden stond sport nauwelijks op de politieke agenda. Investeringen in sport werden voor een groot deel overgelaten aan gemeenten, wat resulteerde in het feit dat gemeenten alleen de pijlen richtten op de exploitatie van sportaccommodaties en het ondersteunen van sportverenigingen.

Sinds het begin van dit decennium is daar verandering in gekomen. Het kabinet investeert tot en met 2013 jaarlijks bijna € 130 miljoen in sport[14], wat een forse stijging ten opzichte van voorgaande jaren betekent. Deze investeringen moeten leiden tot meer mensen die voldoende bewegen, meer binding in de samenleving en meer medailles voor topsporters. Aan de hand van de overkoepelende thema's 'bewegen, meedoen en presteren' heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de hoofdlijnen van het sportbeleid uitgezet in de nota 'Tijd voor sport'[15]. Sport wordt hierbij, meer dan voorheen, gezien als een belangrijk middel voor maatschappelijke problemen. Landelijke stimuleringsregelingen, zoals Breedtesportimpuls (BSI), Nationaal Actieplan Sport & Bewegen (NASB) en Impuls

[13] Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Economische Zaken (2008). *De economische betekenis van sport in Nederland*. Rotterdam: Policy Research Corporation.
[14] Voor een specificatie van dit investeringsbedrag zie bijlage 1. De totale overheidsuitgaven (rijk, provincie, gemeenten) zijn de laatste jaren overigens ook sterk toegenomen (+14%) tot ruim 1 miljard euro.
[15] Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005). *Tijd voor sport - Bewegen, Meedoen, Presteren*. Den Haag.

brede scholen, sport en cultuur (combinatiefuncties), worden hiertoe ingezet. De gemeente Aalsmeer is met behulp van financiële middelen uit de BSI het project Jeugdsportpas gestart.

Een nieuwe ambitie van het rijk is het Olympisch Plan 2028. Doel is het realiseren van een Olympisch sportklimaat door sport stevig te verankeren in de Nederlandse samenleving met behulp van zes centrale bouwstenen, te weten topsport, sportparticipatie, evenementen en accommodaties, media, sportwaarden en maatschappelijke thema's. Dit resulteert mogelijk in een kandidaatstelling voor de Olympische en Paralympische Spelen van 2028.

Uitvoerders van het rijksbeleid zijn in de meeste gevallen de provincies en de gemeenten, maar ook organisaties als NOC*NSF en NISB[16] voeren rijksbeleid uit. De rijksgelden komen via deze uitvoeringspartners ten goede aan bijvoorbeeld sportverenigingen, topsporters of bepaalde bevolkingsgroepen met bewegingsachterstanden. Enkele stimuleringsregelingen, zoals 'Impuls brede scholen, sport en cultuur', komen in tranches ter beschikking waarbij grote gemeenten het eerst aan de beurt zijn en kleine gemeenten enkele jaren later. Andere stimuleringsregelingen, zoals NASB, worden alleen beschikbaar gesteld aan gemeenten met een grote hoeveelheid inwoners met een lage sociaal-economische status (SES). Omdat de gemeente Aalsmeer relatief weinig inwoners met een lage SES heeft, kan de gemeente van deze financiële ondersteuning geen gebruik maken[17].

Provincie Noord-Holland

De provincie Noord-Holland zet zich vooral in voor breedtesport, naast het voornemen sinds 2008 om ook in te zetten op topsport[18]. Enerzijds doet zij dit door het inzetten van geld vanuit tijdelijke provinciale fondsen om samen met gemeenten tot nieuwe voorzieningen met een provinciaal bereik te komen. Anderzijds subsidieert zij activiteiten van de stichting Sportservice Noord-Holland (SSNH), een organisatie-, advies-, service- en evenementenbureau dat zich primair richt op het ontwikkelen en ondersteunen van de georganiseerde sport. SSNH heeft negen regiokantoren en is niet alleen uitvoerder van het provinciaal beleid, maar ook van het beleid van veel Noord-Hollandse gemeenten.

Overige gemeenten

Waar enkele jaren geleden door gemeenten voornamelijk sportaccommodatiebeleid werd gevoerd, is er de laatste jaren een trend waarneembaar richting integrale sportbeleidnota's. Als gevolg van de nieuwe koers in het rijksbeleid en de financiële steun dat daaruit voortvloeit, zijn gemeenten steeds meer de nadruk gaan leggen op sport als middel om maatschappelijke problemen op te lossen in plaats van sport als doel op zichzelf. Dit heeft ook gevolgen gehad voor de gemeentelijke sportbudgetten, waar een lichte verschuiving plaatsvindt van accommodatiebudget naar sportstimuleringsbudget. Desondanks blijft het overgrote deel van de gemeentelijke uitgaven voor sport bestemd voor accommodaties[19].

In Aalsmeer is in 2008 77% van het sportbudget bestemd voor sportaccommodaties en 1,5% voor sportstimulering[20]. Hoewel vergelijken lastig is omdat elke gemeente haar sportbeleid anders inzet, wordt door de gemeente Haarlemmermeer 8,5% van het sportbudget voor sportstimulering uitgetrokken[21]. Een andere manier om gemeentelijke sportuitgaven te kunnen vergelijken is door de netto-uitgaven per hoofd van de bevolking naast elkaar te zetten.

Aalsmeer	Amstelveen	Haarlemmermeer	Uithoorn*
€ 39,79	€ 54,32	€ 96,-	€ 38,90

Figuur 3: Netto-uitgaven ten aanzien van sport in 2008 per hoofd van de bevolking
** Bij de berekening van de netto-uitgaven van de gemeente Uithoorn ontbraken gegevens over de ambtelijke personeelslasten. Om een vergelijking mogelijk te maken, zijn de personeelslasten van Aalsmeer als indicatie genomen en bij de sportuitgaven van Uithoorn opgeteld.*

[16] Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen.
[17] Facilitaire steun in de vorm van workshops en landelijke ontmoetingsdagen is daarentegen wel mogelijk.
[18] Provincie Noord-Holland (2008). *Meedoen in Noord-Holland. Programma Zorg & Welzijn 2009-2012*. Haarlem.
[19] Bron: Breedveld, K., & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage sport 2006*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
[20] Zie bijlage 4 voor een schematisch overzicht van het huidige sportbudget van de gemeente Aalsmeer zoals dit is opgenomen op de meerjarenbegroting 2008 en verder.
[21] Bron: Gemeente Haarlemmermeer. *Sport in een beweeglijk perspectief. Sportnota Haarlemmermeer 2009-2012*. Hoofddorp. Bron: Gemeente Haarlemmermeer (2007). *Programmabegroting 2008-2011*. Hoofddorp.

Uit bovenstaande figuur wordt duidelijk dat de gemeente Aalsmeer ongeveer hetzelfde uitgeeft aan sport als buurgemeente Uithoorn, maar een stuk minder dan de gemeenten Amstelveen en Haarlemmermeer. In de gemeente Haarlemmermeer is de afgelopen jaren flink ingezet op topsport(accommodaties), evenals in Amstelveen. De gemeente Uithoorn heeft het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties uitbesteed aan de sportverenigingen die daarvoor overigens wel een subsidie ontvangen en bovendien zijn niet alle sporthallen en –zalen in gemeentelijke handen. Dit verklaart de relatief lage sportuitgaven in Uithoorn.

5. Bevolkingssamenstelling en -prognose
Op 1 januari 2009 woonden in de gemeente Aalsmeer 28.012 inwoners die tezamen ruim 10.840 huishoudens vormden. Dit betekent een toename van het inwonertal met 22% ten opzichte van 2003. In de gemeente wonen veel gezinnen met jonge kinderen en relatief weinig mensen in de leeftijdscategorie 20 tot 29 jaar.

Bevolkingsprognoses[22] laten zien dat het inwonertal met 6.300 inwoners (+24%) toeneemt in de periode 2008 tot 2015. Deze stijging zal zich met name voordoen in de kernen Oosteinde (+36%) en Kudelstaart (+30%) en in de leeftijdscategorieën 5 tot 14 jaar en 40 tot 54 jaar. De groei van de bevolking en specifiek het aantal kinderen heeft als resultaat dat de vraag naar sport én sportaccommodaties zal toenemen. Wanneer aan deze vraag geen gehoor wordt gegeven zal de druk op de sportverenigingen en de beschikbare accommodatiecapaciteit sterk toenemen.

Over nieuwbouwplannen die na 2015 gerealiseerd zullen worden, heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Verwacht mag worden dat er ook na 2015 nieuwbouwwoningen gerealiseerd zullen worden en dat mede hierdoor het inwonertal nog verder zal toenemen. Definitieve uitspraken hierover zullen gedaan worden in de Gebiedsvisie.

6. Sportdeelname
Bij de nulmeting[23] ten aanzien van sportparticipatie in Aalsmeer is onderzoek gedaan onder de bevolking van 6 tot 80 jaar naar de frequentie en wijze van sportbeoefening. Kinderen van 6 tot en met 11 jaar zijn via de ouders of verzorgers geënquêteerd. Ook voor de jongeren van 12 tot en met 17 jaar is een aparte vragenlijst opgesteld. De gemiddelde respons bedroeg 31% en is daarmee conform de verwachtingen. Vooral de respons van (ouders van) kinderen is hoog (42%)[24]. De onderzoeks-resultaten laten een aantal interessante uitkomsten zien, welke hieronder worden weergegeven en gebaseerd zijn op de tabellen in bijlage 6. Voor een uitgebreide samenvatting of voor de volledige onderzoeksresultaten wordt verwezen naar het onderzoeksrapport 'Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008'.

<u>Algemeen</u>
De gemiddelde sportparticipatie volgens RSO-normen in de gemeente Aalsmeer is 82%[25], wat ver boven het landelijk gemiddelde van 65%[26] ligt.

Sportparticipatie	Nederland (2007)	Aalsmeer (2008)
Minimaal 1 maal gesport in jaar	78	85
Minimaal 12 keer gesport in jaar	65	82

Figuur 4: Sportparticipatie gehele bevolking (6-79 jaar) in %
Bron: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijke Onderzoek, 'Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008'

Wanneer naar de drie doelgroepen gekeken wordt – zie hiervoor onderstaande tabel – dan blijkt dat kinderen van 6 tot en met 11 jaar de hoogste sportdeelname vertonen en volwassenen de laagste.

[22] Bron: Vlugt, M. van der, Iersel, J. van, & Burger, P., (2008). *Aalsmeer in toekomstperspectief*. Amsterdam: RIGO Research en Advies BV.
[23] Boekhoorn, P., & Speller, T., (2009). *Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008*. Nijmegen: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek.
[24] Door de ruime steekproef en de hoge respons hebben de onderzoeksgegevens zelfs betrekking op bijna 20% van de totale kinderpopulatie van 6 tot en met 11 jaar.
[25] Dit betekent dat 82% van de inwoners van de gemeente Aalsmeer minstens één maal per maand sport.
[26] Bron: Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulierinstituut.

Sportparticipatie	Volwassenen	Jongeren	Kinderen
Totaal	79	90	96
Man/jongen	81	90	97
Vrouw/meisje	78	90	95

Figuur 5: Sportparticipatie in % volgens RSO-norm, uitgesplitst per doelgroep
Bron: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijke Onderzoek, 'Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008'

Kinderen
Bijna alle kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 11 jaar sporten minimaal een keer per maand. Dit is een uitzonderlijk hoog gemiddelde. Kinderen sporten voornamelijk intensief (120 keer per jaar of vaker) en doen dit met name in verenigingsverband. De drie meest beoefende sporten door kinderen zijn zwemmen, schaatsen en veldvoetbal. Verder laten de onderzoeksresultaten zien dat deze groep het meest van alle drie doelgroepen gebruik maakt van sportvoorzieningen in de openbare ruimte (62%) of anderssoortige voorzieningen (58%). Hierbij valt te denken aan speelvoorzieningen en trapveldjes. Tot slot blijkt uit het onderzoeksrapport dat de frequentie van de sportdeelname van kinderen een sterke samenhang vertoont met het inkomen van de ouders; hoe hoger het inkomen, hoe meer kinderen sporten.

Jongeren
Uit de onderzoeksresultaten blijkt niet dat jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar naarmate ze ouder worden minder gaan sporten. Hoewel ons vanuit de scholen en de sportverenigingen geluiden bereiken dat jongeren stoppen met sporten[27], blijven ze zoals uit de onderzoeksresultaten blijkt wel voor de sport behouden. Er is een verschuiving zichtbaar van sporten in verenigingsverband naar sporten in ongebonden verband. De drie meest beoefende sporten door jongeren zijn schaatsen, veldvoetbal en tennis. Ook jongeren beoefenen deze sporten voornamelijk intensief (120 keer per jaar of vaker).

Volwassenen
Bij de volwassenen valt tevens de hoge sportdeelname op; met name bij de jongvolwassenen en ook bij de groep 55-64 jaar is een opleving zichtbaar. Bij de 65-plussers daalt de sportdeelname sterk (van 85% bij 55- tot 64-jarigen tot 59% bij 65- tot 70-jarigen en 50% bij 71- tot 80-jarigen), hoewel de sportparticipatiecijfers van deze doelgroepen zich wel positief verhouden ten opzichte van de landelijke cijfers van 60% voor de groep 55-64 jaar en 44% voor de groep 65-79 jaar[28]. Volwassen Aalsmeerders sporten onregelmatiger dan kinderen en jongeren, namelijk 12 tot 59 keer per jaar, en doen dit voornamelijk in ongebonden verband, zoals tot uiting komt in de meest beoefende sporten (fitness, hardlopen, wielrennen, tennis, zwemmen en wandelen). Het sporten in verenigingsverband daalt bij volwassenen tot 39%. Volwassen inwoners met chronische lichamelijke beperkingen voldoen minder vaak aan de RSO-norm en deze groep beoefent gemiddeld minder sporten dan personen zonder lichamelijke beperkingen. Tenslotte blijkt dat er bij volwassenen lichte verschillen in sportparticipatie naar dorpskern zijn. In Oost is de sportdeelname het hoogst, gevolgd door Kudelstaart en in Dorp is de deelname het laagst.

7. Sportinfrastructuur
De gemeente Aalsmeer kent een uitgebreide en diverse sportinfrastructuur. De gemeente wordt gekenmerkt door een rijk en actief verenigingsleven en een grote verscheidenheid aan sportaccommodaties en –mogelijkheden.

Sportverenigingen
De gemeente Aalsmeer kent in totaal 52 sportverenigingen[29]. Daarbij valt de grote verscheidenheid aan typen sportverenigingen op; te denken valt aan binnensport-, buitensport-, watersport-, ijssport-, gehandicaptensport- en topsportverenigingen. Anderzijds komt de verscheidenheid ook tot uiting in het feit dat sommige verenigingen 10 leden en andere verenigingen 1.400 leden tellen.

[27] Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
[28] Bron: Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulierinstituut.
[29] Voor een totaal overzicht van alle sportverenigingen per sporttype zie bijlage 2.

De meeste verenigingen zien hun ledenaantal elk jaar stijgen. Dit kan verklaard worden door de forse toename van het inwonertal van de gemeente in de afgelopen jaren[30]. Aangenomen mag worden dat de sportdeelname (bij verenigingen) evenredig met de bevolkingsgroei is meegegroeid. Doordat de sportparticipatie de afgelopen jaren niet gemonitord is, kan dit echter niet met zekerheid gezegd worden.

Stijging in het ledenaantal is bij verschillende typen verenigingen te zien en dan voornamelijk bij de verenigingen die reeds een groot ledenaantal en (in de meeste gevallen) een groot aantal jeugdleden hebben. Sommige verenigingen, zoals tennisvereniging All Out en de productgroep Trampolinespringen van SV Omnia 2000, hebben door de forse stijgingen in de ledenaantallen een ledenstop afgekondigd en andere verenigingen, zoals ZSC Oceanus, hebben te maken met wachtlijsten[31]. Voorts is vanuit de verenigingen de behoefte geuit om in een gestructureerde vorm overleg met elkaar en met de gemeente te voeren[32].

Topsport

Naast breedtesportverenigingen kent de gemeente Aalsmeer een aantal verenigingen, zoals FIQAS Aalsmeer en SV Omnia 2000, die zich geheel of gedeeltelijk toeleggen op topsport. Omdat Aalsmeer geen topsportaccommodaties kent, beoefenen zij hun wedstrijden en trainingen in de 'reguliere' sportaccommodaties. Door deze verenigingen worden regelmatig nationale kampioenschappen of andere topsportevenementen georganiseerd.

Sport en school

Op de Aalsmeerse basisscholen wordt twee keer per week 45 minuten gymles gegeven. Deze gymlessen worden deels door vakleerkrachten die gespecialiseerd zijn in het geven van bewegingsonderwijs en deels door groepsleerkrachten gegeven. Onderdeel van de gymlessen voor leerlingen van groep 3 en 4 is het schoolzwemmen. Middels het project Jeugdsportpas vindt indirecte en incidentele samenwerking plaats tussen school en sport. De beperkte omvang en het ad hoc-karakter van het school- en sportaanbod maken echter dat de samenwerking nog weinig bijdraagt aan het creëren van nieuw, aanvullend sportaanbod voor bijvoorbeeld inactieven. Bovendien zien de samenwerkende partijen niet altijd het nut in van de samenwerking of ervaren zij te veel drempels bij de uitvoering ervan (geen tijd of vrijwilligers).
Verder vindt op beperkte schaal binnen de gemeente samenwerking plaats tussen sport en naschoolse opvang. Zowel in het clubhuis van CKV VZOD als in Racketsport en in sporthal De Bloemhof worden groepen kinderen na school opgevangen. Daarnaast zijn er op dit moment nog enkele andere initiatieven ten aanzien van sport en naschoolse opvang, welke echter nog in het beginstadium bevinden.

Overige sportaanbieders

Takken van sport als zeilen, surfen, zwemmen en ('s winters) schaatsen zijn belangrijke sporten in een waterrijk gebied als Aalsmeer. Hiervoor wordt verder verwezen naar het economisch beleid van Aalsmeer.
Naast sportverenigingen zijn er ook een aantal commerciële sportaanbieders, welke met name in de fitness- en tennisbranche opereren. Zowel Health City[33] als Fitness Aalsmeer kennen een modern en hedendaags sport- en fitnessaanbod voor verschillende doelgroepen. Op tennisgebied zijn er in de gemeente Aalsmeer met Demper Tennis en Squashcentrum, Racket Sport en tennisvereniging Kudelstaart drie drukbezochte en veelgebruikte accommodaties. Het eigendom van deze accommo-

[30] Zie hiervoor ook hoofdstuk 5: 'Bevolkingssamenstelling en –prognose'.
[31] Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
[32] Bron: Brainstormbijeenkomst klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008).
[33] Health City kent twee locaties in Aalsmeer. Een locatie bevindt zich aan de Molenvlietweg en de andere is te vinden op sportpark Calslagen aan de Wim Kan Dreef.

daties is in private handen. Tennisvereniging All Out beheert en onderhoudt haar eigen buitenbanen. Met de heer Demper zijn afspraken gemaakt over het door hem, tegen betaling, te verrichten onderhoud.

Ook The Beach is aan te merken als sportlocatie binnen de gemeente Aalsmeer. In The Beach vinden breedtesport- en bedrijfssportevenementen plaats en tevens maakt de nationale top in het beachvolleybal gebruik van de faciliteiten.

Tot slot kunnen ook Vita en ANBO tot de sportaanbieders gerekend worden. Vita biedt ongeveer 15 sport- en beweegactiviteiten per week voor ouderen aan, variërend van Meer Bewegen Voor Ouderen (MBVO) tot tai chi. Via ANBO kunnen ouderen tennissen of meedoen aan fietstochten.

Binnensportaccommodaties

De binnensportverenigingen beoefenen hun sporten veelal in de gemeentelijke sportaccommodaties (twee sporthallen, een zwembad, zes gymzalen)[34], maar soms ook in wijkcentra, buurthuizen en gymzalen in eigendom van het voortgezet onderwijs (Wellant College). Sommige sportverenigingen maken echter ook gebruik van sportaccommodaties in andere gemeenten, zoals van de sporthal in Leimuiden, Haarlem, Nieuw-Vennep en/of Uithoorn. Dit is echter een noodoplossing die ontstaat door een gebrek aan ruimte in de accommodaties in Aalsmeer. Het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke binnensportaccommodaties is uitbesteed aan ESA BV.

Binnen de gemeente zijn een aantal ontwikkelingen op het gebied van huisvesting van scholen en gymzalen gaande. Zo zal de gymzaal van De Mikado ter vervanging dienen van gymzaal De Willem Alexander. Daarnaast zal er in het nog nieuw te bouwen scholencomplex De Rietpluim in Kudelstaart een gymzaal gerealiseerd worden.

Door de groei van het inwonertal van de gemeente hebben de verenigingen de vraag naar verenigingssport zien stijgen[35]. Dit heeft geresulteerd in een toenemende druk op de binnensport-accommodaties. Zowel de Proosdijhal als de Bloemhof kennen (in de avonduren) een hoge bezettingsgraad, waardoor nieuwe initiatieven uit de wijk Nieuw-Oosteinde (onder andere een volleybalgroep) niet gehonoreerd kunnen worden. De resultaten van een in 2008 afgerond onderzoek naar de behoefte aan binnensportaccommodaties[36] laten zien dat er met name in de avonduren knelpunten ontstaan, maar dat dit in de huidige situatie nog geen nieuwe sporthal rechtvaardigt. De verwachting is echter dat, gezien de toename van het bevolkingsaantal van de gemeente met bijna 25% in de komende zes jaar, de sportdeelname evenredig mee zal groeien. De druk op de binnensportaccommodaties zal dan zodanig groot worden dat de roep vanuit sportverenigingen om een nieuwe accommodatie almaar groter en urgenter wordt.

Naast de gymzalen en sporthallen kan ook zwembad De Waterlelie tot de binnensportaccommodaties gerekend worden. De vereniging die gebruik maakt van het zwembad, ZSC Oceanus, ervaart knelpunten op het gebied van beschikbare trainingstijden[37]. Een oplossing hiertoe is gezocht in een evenredige verdeling van de zwemtijden tussen zwembad-activiteiten enerzijds en verenigingsactiviteiten anderzijds.

Andere ontwikkelingen op zwembadgebied doen zich met name in de regio voor. De gemeente Uithoorn overweegt de subsidie aan het zwembad aldaar

[34] Meer informatie over de gemeentelijke sportaccommodaties is te vinden in bijlage 3.
[35] Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
[36] Bron: Gemeente Aalsmeer (2008). *Onderzoeksrapport 'Behoefte aan binnensportaccommodaties'*. Aalsmeer: Maatschappij en Ruimte.
[37] Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008) en brainstormbijeenkomst klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008).

volledig stop te zetten, waardoor de vraag naar beschikbare zwemruimte in de regio mogelijk zal toenemen. Anderzijds zal binnen enkele jaren in de gemeente Haarlemmermeer het Huis van de Sport gerealiseerd worden, waarin naast een sporthal met topsportfaciliteiten voor turnen en ritmische gymnastiek ook een modern, voor topsport geschikt zwembad is opgenomen.

Buitensportaccommodaties

Wanneer gekeken wordt naar de buitensport in de gemeente Aalsmeer dan valt ook hier een divers aanbod op. Op de sportparken Hornmeer, Calslagen en Sportlaan en bij zwembad het Oosterbad kunnen de buitensporten voetbal, tennis, midgetgolf, korfbal, handbal, skeeleren, schaatsen, zwemmen en atletiek beoefend worden.

De afgelopen jaren zijn op het gebied van buitensportverenigingen en –accommodaties knelpunten ontstaan. Het capaciteitstekort van voetbalvereniging RKAV is inmiddels, door de aanleg van een kunstgrasveld, verholpen. Het kunstgrasbeleid van de KNVB[38] voorziet erin dat elke vereniging medio 2015 over een kunstgrasveld dient te beschikken. Dit om de trainings- en wedstrijdcapaciteit van verenigingen bij gebrek aan uitbreidingsmogelijkheden te vergroten en onevenwichtigheden in de competitie vanwege afgelastingen te voorkomen.

Op sportcomplex Sportlaan kampt tennisvereniging All Out met een zodanige aanwas van leden dat een tekort aan banen is ontstaan. De uitbreidingsmogelijkheden zijn hier echter, door de ligging van de aangrenzende atletiekbaan, beperkt.

In Aalsmeer-Oost zal door de sterke groei van het aantal inwoners een knelpunt ten aanzien van buitensportaccommodaties ontstaan. Op dit moment beschikt Aalsmeer-Oost, naast de handbalvelden bij sporthal De Bloemhof, niet over buitensportvelden. Een aanzienlijk deel van de inwoners van Aalsmeer-Oost gaat (of blijft) gebruik maken van sportvoorzieningen in Amstelveen of Uithoorn en een ander deel maakt gebruik van de sportparken Sportlaan en Hornmeer. Een niet gewenst gevolg kan zijn dat voor een deel van de inwoners het gebrek aan (buiten)sportaccommodaties een reden kan zijn om te stoppen met sporten.

Sportmogelijkheden in de openbare ruimte

Een sterk punt van de gemeente Aalsmeer is dat er over de gehele gemeente verspreid ruim voldoende speelruimte is voor kinderen in verschillende leeftijds-categorieën. Per 1 januari 2009 telt de gemeente 122 speelplekken. Dit aantal is inmiddels door de realisatie van speelplek-ken in nieuwbouwwijken alweer toegeno-men.

Het speelruimtebeleid[39] onderscheidt drie leeftijdscategorieën, namelijk 0-5 jaar, 6-11 jaar en 12-18 jaar. Naast de zogenaamde 'vrije speelruimten' die niet officieel als speelplek zijn aangemerkt, maar wel als zodanig gebruikt kunnen worden[40], zijn er verspreid over de hele gemeente voor de kinderen in de oudste twee leeftijdscategorieën diverse trapveldjes,basketbalveldjes en skatevoorzieningen. Hierbij dient

[38] Koninklijke Nederlandse Voetbalbond.
[39] Gemeente Aalsmeer (2001). *Speelruimteplan 2001*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen.
[40] Hierbij kan gedacht worden aan pleintjes en kleine stukken grasveld.

aangemerkt te worden dat 'vrije speelruimten' in nieuwbouwwijken als Nieuw-Oosteinde beperkt zijn[41]. Daar komt bij dat Nieuw-Oosteinde als 'bewegingsarme wijk' aangemerkt kan worden. Uit onderzoek van VU Medisch Centrum en het EMGO Instituut blijkt dat Vinex- en nieuwbouwwijken zodanig ontworpen en ingericht worden dat ze niet uitnodigen tot beweging[42]. Dit zal als aandachtspunt meegenomen moeten worden bij het ontwerp van eventuele nieuwe projecten.

Naast de speelruimten voor kinderen zijn er voor volwassenen ook voldoende sport- en beweegmogelijkheden in de openbare ruimte. Zo is de gemeente Aalsmeer aangesloten op het fietsknooppuntennetwerk van de Stadsregio, is er de Legmeerroute (fietsroute door het Groen Hart) en de historische fiets- en wandelroute (route van 15 kilometer opgesteld door Stichting Oud Aalsmeer).

8. Samenvatting kansen en knelpunten

In voorgaande hoofdstukken is een uitgebreide analyse gemaakt van de trends en ontwikkelingen op het gebied van sport. Daarbij is uitgegaan van verschillende abstractieniveaus, te weten maatschappelijke en rijksontwikkelingen, provinciale en regionale sporttrends en vervolgens lokale ontwikkelingen op sportgebied[43]. Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de kansen en knelpunten voor de sport in Aalsmeer.

[41] In Nieuw-Oosteinde worden volgens de landelijke normen voldoende ('officiële') speelplekken gerealiseerd. Voor kinderen is het echter belangrijk (in het kader van voldoende bewegen en gezondheid) dat er dichtbij huis voldoende mogelijkheden zijn om een balletje te trappen of om op welke andere manier dan ook te bewegen. Dit kan bijvoorbeeld door kleine stukjes grasveld of pleintjes te realiseren op dezelfde manier als dat dit in bijvoorbeeld Stommeer en Hornmeer is gebeurd.

[42] De belangrijkste redenen waarom een wijk niet uitnodigt tot bewegen zijn weinig 'vrije speelruimte', veel parkeerplaatsen bij de woningen (waardoor het aantrekkelijker wordt als gezin twee auto's te nemen) en geclusterde (winkel)voorzieningen (met opnieuw veel parkeerruimte). Bron: Den Hertog, F.R.J., Bronkhorst, M.J., Moerman, M., & Van Wilgenburg, R. (2006). *De gezonde wijk. Een onderzoek naar de relatie tussen fysieke wijkkenmerken en lichamelijke activiteit*. Amsterdam: EMGO Instituut.

[43] Ofwel van macro- naar meso- naar microniveau.

Kansen

- Toenemende aandacht voor sport vanuit het Rijk, met als gevolg meerdere impulsen en subsidiestromen
- Sport wordt door het Rijk als middel gezien om maatschappelijke problemen op te lossen
- Sportdeelname in Aalsmeer is zeer hoog en ligt ver boven het landelijke gemiddelde
- Grote verscheidenheid aan sportverenigingen en andere sportaanbieders
- Topsportverenigingen en topsporters die actief zijn op het hoogste (inter)nationale niveau
- Grote verscheidenheid aan sportaccommodaties en sportmogelijkheden
- Veel speelruimten voor kinderen van verschillende leeftijden verspreid over de hele gemeente
- Aangesloten op verschillende loop- en fietsroutes
- Regionale samenwerking in het Samenwerkingsverband Aangepast Sporten
- Kunstgrasbeleid KNVB

Knelpunten

- Aan de speerpunten uit het Sportbeleid 1997 is slechts gedeeltelijk uitvoering gegeven
- Sportbeleid 1997 is moeilijk te evalueren, want er heeft geen monitoring plaatsgevonden
- Gemeentelijk budget ten aanzien van sportstimulering is relatief laag
- Achterstanden in sportdeelname bij 65-plussers en volwassenen met een chronische lichamelijke beperking
- Aandeel ouderen met overgewicht is groot
- Inactieve kinderen worden door het project Jeugdsportpas niet bereikt
- Voor sommige groepen is de drempel om gebruik te maken van het Jeugdsportfonds te hoog
- Geen structurele samenwerking tussen sport, naschoolse opvang en onderwijs
- Geen structureel overleg tussen sportverenigingen en gemeente
- Toenemende druk op sportaccommodaties door stijging van het ledenaantal van verenigingen en de forse stijging van het inwonertal van de gemeente tot 2015 (+24%)
- Tekort aan buitensportaccommodaties in Aalsmeer-Oost
- Toenemende druk op vrijwilligers
- Weinig mogelijkheden tot ‘vrije speelruimten’ in nieuwbouwwijken

Figuur 6: Overzicht kansen en knelpunten

De in dit hoofdstuk genoemde ontwikkelingen, kansen en knelpunten hebben geresulteerd in een missie en vier beleidsthema’s die in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt en uitgediept zullen worden. Alle bovengenoemde knelpunten zijn daarbij in de volgende hoofdstukken vertaald in concrete beleidsprioriteiten.

DEEL II – BELEIDSKADER 2010-2014

Het belang van sport in de samenleving behoeft inmiddels geen nadere toelichting. Het is een middel om problemen op andere beleidsterreinen op te lossen. Sport is zoals staatssecretaris Bussemaker het verwoordde in haar beleidsbrief van 15 oktober 2007 "…het belangrijkste sociale verband van onze samenleving (…) Er is waarschijnlijk geen andere plaats waar zoveel mensen elkaar ontmoeten. Rond de sport vormen zich hechte, sociale netwerken en zelforganisaties, steunend op de vrijwillige inzet van betrokken mensen, die zich soms verder ontwikkelen tot maatschappelijke en zelfs professionele organisaties[44]."

Het is de ambitie van de gemeente Aalsmeer om, in navolging op het rijksbeleid, met het sportbeleid de maatschappelijke meerwaarde van sport ten volle te benutten. Om sport in te kunnen zetten als middel voor het realiseren van maatschappelijke doelen moet de sport zelf echter ook sterk zijn. Bovendien moet het hoofddoel van de sport niet uit het oog verloren worden. Sport moet vooral leuk, gezellig en ontspannend zijn en blijven.

9. Missie
In 'Deel I Analyse en evaluatie' zijn een aantal kansen en knelpunten naar voren gekomen. Aan de hand hiervan wordt voor het sportbeleid de volgende missie geformuleerd.

Missie
De gemeente Aalsmeer wil een gemeente zijn waar zoveel mogelijk inwoners op een verantwoorde manier aan enige vorm van sportbeoefening kunnen en zullen (blijven) doen door sporten en bewegen van jongs af aan te stimuleren.

Figuur 7: Missie 2010-2014

De gemeente Aalsmeer heeft hierbij een voorwaardenscheppende rol. Deze rol houdt het aanbieden van laagdrempelige sportvoorzieningen, het geschikt maken van de openbare ruimte voor sportief medegebruik, het uitzetten van sociaal-veilige wandel- en fietsroutes, het betrekken van commerciële sportaanbieders bij sportstimulering en het er voor zorgen dat er van deze faciliteiten op een veilige manier gebruik gemaakt kan worden in.

Tegelijkertijd bevindt de sport zich in een integraal netwerk met beleidsterreinen als jeugd-, onderwijs-, WMO-, recreatie- en gezondheidsbeleid. Sport speelt in dit netwerk een actieve en leidende rol om zo samenwerking tot stand te brengen, gezamenlijke projecten te initiëren en gewenste maatschappelijke effecten tot stand te brengen.

10. Thema's
Bovenstaande missie en de kansen en knelpunten uit hoofdstuk 8 kunnen vertaald worden in een viertal beleidsthema's[45], te weten:

Beleidsthema's
- Sportstimulering;
- Topsport;
- Sportaccommodaties;
- Verenigingsondersteuning.

Figuur 8: Beleidsthema's 2010-2014

[44] Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2007). *Beleidsbrief: De kracht van sport*. Den Haag.
[45] De vier beleidsthema's zijn tevens een vertaling van de probleemanalyse opgesteld door de klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008) en de uitgangspunten en kaders die tijdens een discussiebijeenkomst door de gemeenteraad (d.d. 24 april 2008) zijn meegegeven.

In bovenstaande vier beleidsthema's zijn de in hoofdstuk 4 beschreven pijlers van het rijksbeleid, namelijk bewegen, meedoen en presteren, opgenomen. De beleidsaandacht en –inzet van de gemeente is echter met name gericht op de eerste twee pijlers (bewegen en meedoen); aan de derde pijler, presteren ofwel topsport, wordt minder waarde toegekend. Voor de snelle lezer biedt onderstaande toelichting op de vier beleidsthema's een compacte samenvatting van de nota. Een verdere uitwerking per beleidsthema is te vinden in deel III.

Sportstimulering

Sport speelt een belangrijke rol in het leven van veel mensen. Sport is in de eerste plaats leuk. Het biedt veel Aalsmeerders plezier en ontspanning. Daarom is sport een doel op zichzelf. Daarnaast is sport ook een belangrijk middel om bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken en kansen. Sport draagt bij aan persoonlijke ontplooiing, maatschappelijke activering, bestrijding van overgewicht en integratie van kwetsbare groepen, zoals ouderen en mindervaliden, in de Aalsmeerse bevolking. Om de maatschappelijke betekenis van sport optimaal te benutten, is het van belang dat mensen blijvend worden gestimuleerd om te sporten en te bewegen. Daarbij is samenwerking met instellingen op het gebied van gezondheid, welzijn en sport noodzakelijk.

Uit het sportparticipatieonderzoek is gebleken dat de sportdeelname in de gemeente erg hoog is. Die hoge sportparticipatie wil de gemeente Aalsmeer de komende jaren vasthouden door sportverenigingen te accommoderen en ondersteunen[46], door succesvolle projecten als de JSP en het SAS te continueren en door tegelijkertijd extra in te zetten op de doelgroep 65^{+} die sport- en bewegingsachterstanden vertoont. Het letterlijk en figuurlijk uitdijende probleem van overgewicht onder ouderen moet door deze extra beleidsinzet een halt worden toegeroepen. Een uitbreiding van de investeringen in sportstimulering is gezien de vergelijking met de uitgaven van omliggende gemeenten gerechtvaardigd.

Het bewegingsonderwijs vervult in de sportstimulering van de jeugd een belangrijke rol. Sport en bewegen wordt gericht ingezet om motorische achterstanden aan te pakken en om overgewicht te verminderen, maar ook om sociale vaardigheden te verbeteren, waarden en normen over te dragen, weerbaarheid te verbeteren, agressie en overlast te verminderen, leerprestaties te verbeteren[47] en schooluitval te voorkomen[48].

Topsport

Topsport is tot nu toe in het Aalsmeerse sportbeleid geen thema geweest[49]. De prioriteit van de gemeente Aalsmeer lag en ligt nog steeds bij het stimuleren van de breedtesport. Niettemin onderkennen we het belang van topsport. Topsport is niet alleen van belang voor de promotie van de sport in het algemeen, maar het heeft ook een economische waarde (creëren van werkgelegenheid en inkomsten uit bestedingen van bezoekers van sportwedstrijden en -evenementen) en draagt tevens bij aan het vergroten van de naamsbekendheid van Aalsmeer. Daarnaast hebben topsporters een voorbeeldfunctie voor individuele sporters en levert topsport een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de breedtesport. Daarom wordt een topsportfonds gecreëerd van waaruit incidenteel financiële ondersteuning kan worden geboden.

Sportaccommodaties

Het inwonertal van de gemeente Aalsmeer is de afgelopen jaren sterk gegroeid en ook in de toekomst zal deze groei fors doorzetten. De sportdeelname is evenredig meegegroeid en de ambitie van dit sportbeleid is de sportdeelname (bij bepaalde doelgroepen) nog verder te verhogen. Bovendien wordt van de sportverenigingen een grotere maatschappelijke inzet, zoals het bijdragen aan de bestrijding van overgewicht en het aanbieden van naschoolse opvang, gevraagd. Verder doen zich bij de omliggende gemeenten enkele ontwikkelingen op accommodatiegebied voor, zoals uitbreiding van het aantal accommodaties in Haarlemmermeer en het stopzetten van de subsidie aan het zwembad in Uithoorn. Dit alles vraagt om nieuwe accenten ten aanzien van het gebruik van sportaccommodaties.

[46] De onderwerpen 'Sportaccommodaties' en 'Verenigingsondersteuning' worden uitgebreid behandeld in respectievelijk hoofdstuk 13 en 14.
[47] Zie bijlage 5 voor meer achtergrondinformatie over de samenhang tussen school- en sportprestaties.
[48] Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2008). *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs*. Den Haag.
[49] In de Nota Sportbeleid Aalsmeer 1997 was topsport weliswaar één van de speerpunten, maar topsport had echter ten opzichte van wedstrijdsport en schoolsport geen prioriteit. Wel was er de mogelijkheid voor de *"enkele topsporter, topsportvereniging of topsportevenement tot extra ondersteuning in facilitaire zin"*. In de praktijk bleek facilitaire ondersteuning door de gemeente nauwelijks mogelijk.

Bovendien wordt ingezet op totstandkoming van regionale samenwerking op het gebied van sportaccommodaties.

Er wordt op de lange termijn gestreefd naar een sportvoorzieningenniveau dat aansluit bij de groei van de gemeente. Het voorzieningenniveau in 2015 moet passen bij een gemeente van 32.000 inwoners. Dit betekent dat onderzocht moet worden in hoeverre de zaal- en veldcapaciteit in de gemeente moet worden uitgebreid en of een uitbreiding van de accommodatiecapaciteit rendabel te exploiteren valt. Bij uitbreiding van capaciteit wordt, in aansluiting op de uitgangspunten in de Gebiedsvisie, waar mogelijk uitgegaan van duurzame, voor het bewegingsonderwijs geschikte en zo intensief mogelijk te gebruiken opties, zoals een multifunctionele sporthal of kunstgrasvelden.

In en om de wijken zorgt de gemeente Aalsmeer voor voldoende uitnodigende openbare voorzieningen, bijvoorbeeld speelplaatsen, vrije speelruimten en trapveldjes. Het onderhoudsniveau van de speelplaatsen moet daartoe minimaal gecontinueerd worden[50]. Voorts dient er ten behoeve van de andersgeorganiseerde sport voldoende aanbod aan recreatievoorzieningen (bijvoorbeeld wandel- en fietsroutes) aanwezig te zijn en om het gebruik hiervan te stimuleren zullen deze voorzieningen meer onder de aandacht van potentiële gebruikers gebracht worden.

<u>Verenigingsondersteuning</u>
Het is duidelijk dat de gemeente Aalsmeer bovengenoemde ambities en beleidsinitiatieven niet alleen kan waarmaken. De gemeente is zich er terdege van bewust dat de échte prestaties (moeten) worden geleverd op en in het veld. Een sportieve samenleving komt voort uit vitale en actieve sportverenigingen. Van verenigingen wordt echter in toenemende mate kwaliteit en professionalisme verwacht en ook op lokaal niveau hebben verenigingen te maken met knelpunten als ledenstops en wachtlijsten. De gemeente wil sportverenigingen bij deze problemen ondersteunen middels het inzetten van de deskundigheid van het Steunpunt Vrijwilligerswerk. Vanuit de Aalsmeerse sportverenigingen is tevens de behoefte geuit een overlegorgaan voor de sport op te richten in de vorm van een voorzittersoverleg. Dit initiatief wordt door de gemeente georganiseerd en gefaciliteerd.

Vanzelfsprekend is de belangrijkste vorm van het ondersteunen en faciliteren van verenigingen het beschikbaar stellen van bruikbare en betaalbare accommodaties. De missie van dit sportbeleid geeft aan dat zoveel mogelijk inwoners kunnen en zullen sporten. In aansluiting op deze missie wordt de korting op de zaalhuur voor sportverenigingen gecontinueerd. Op die manier is en blijft sport voor zoveel mogelijk Aalsmeerders toegankelijk en betaalbaar. Indien de kosten voor het sporten op individueel niveau een belemmering zijn, dan kunnen binnen de bestaande kaders van het jeugd- of armoedebeleid (bijvoorbeeld het Jeugdsportfonds) aanvullende maatregelen worden getroffen.

Om daarnaast de maatschappelijke functie van sport te optimaliseren, worden combinatiefunctionarissen[51] ingezet. Combinatiefunctionarissen brengen een kansrijke koppeling tussen sport, onderwijs en cultuur tot stand.

[50] In het speelruimteplan uit 2001 wordt gesproken over een onderhoudsniveau van 65%.
[51] Een combinatiefunctionaris is iemand die bij één organisatie in dienst is, maar werkzaam is in twee of meer werkvelden.

DEEL III – UITWERKING BELEIDSKADER 2010-2014

In de volgende hoofdstukken wordt het beleidskader, zoals dat in deel II is geformuleerd, verder uitgewerkt en geconcretiseerd. Bij deze uitwerking is zoveel mogelijk afgestemd met relevante beleidsterreinen, zodat een integraal sport- en beweegaanbod voor alle inwoners van Aalsmeer is ontstaan. Er zullen concrete doelstellingen en beoogde effecten genoemd worden. Waar mogelijk zijn tevens kengetallen en termijnen weergegeven. Daarnaast wordt ingegaan op de monitoring en de evaluatie van het in deze nota voorgestelde sportbeleid en tot slot wordt in het uitvoeringsprogramma een organisatorische en financiële vertaling van het sportbeleid geven.

11. Sportstimulering

Om te kunnen bepalen welke groepen in de samenleving sport- en bewegingsachterstanden hebben en dus gestimuleerd moeten worden om te gaan sporten en bewegen, is in eerste instantie inzicht in de sportparticipatie benodigd. Om de sportparticipatie in een gemeente te kunnen bepalen, wordt de RSO-richtlijn gehanteerd. Dit houdt in dat men minimaal twaalf keer per jaar activiteiten verricht volgens de gebruiken en regels uit de sportwereld[52]. De gemeente Aalsmeer heeft begin 2009 middels een nulmeting de sportparticipatie onder de verschillende doelgroepen in de gemeente onderzocht. Hierbij is bovengenoemde RSO-richtlijn aangehouden, waardoor het mogelijk is de resultaten te vergelijken met andere gemeenten en met landelijke gemiddelden.

De laatste jaren wordt sport echter steeds meer als middel ingezet om de gezondheid te bevorderen en overgewicht tegen te gaan. Om gezondheidswinst te behalen, is één keer per maand sporten niet voldoende. Daarom wordt sinds 2005 gebruik gemaakt van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). De NNGB vereist voor volwassenen minimaal 30 minuten matig intensief bewegen op minstens vijf dagen in de week. Voor de jeugd tot 18 jaar is dat 60 minuten op zeven dagen per week[53].

Uit bovenstaande wordt duidelijk dat iemand die volgens de landelijke richtlijnen aan sport doet niet per definitie voldoende beweegt en dus overgewicht zou kunnen hebben. Andersom geldt dat iemand die in het dagelijks leven voldoende beweegt niet per definitie sportief actief en fit is. De NNGB en de RSO-richtlijn sluiten dus niet geheel op elkaar aan, maar liggen wel in elkaars verlengde. Het voordeel is dat door deze normen verschillende vormen van sporten en bewegen in kaart gebracht kunnen worden en dat zowel een 'sport als doel'-doelstelling (verhogen van de sportparticipatie) als een 'sport als middel'-doelstelling (bevorderen van de gezondheid) meetbaar gemaakt kan worden. Om beide soorten doelstellingen daadwerkelijk te kunnen realiseren, is een integraal sport- en beweegaanbod bij sportverenigingen, scholen en in de openbare ruimte noodzakelijk.

Een andere ontwikkeling op sportstimuleringsgebied is dat de verwachtingen over het werkgebied van sportstimulering flink zijn toegenomen. Sportstimulering begeeft zich, zoals hierboven al duidelijk werd, steeds nadrukkelijker op andere maatschappelijke terreinen en werkt daarmee samen, richt zich op steeds meer doelgroepen en houdt zich met een steeds breder palet van sport- en beweegaanbieders bezig. Oftewel er is een ontwikkeling zichtbaar van interventie (stimuleringsproject) naar preventie (duurzaam bewegen).

Daarnaast is het echter van belang kritisch te blijven kijken naar de feitelijk gerealiseerde resultaten. Veel projecten trekken deelnemers die al sportief actief zijn, terwijl juist inactieven gestimuleerd zouden moeten worden. Bij sportbeleid en sportstimulering is het van belang te onderkennen dat het letterlijk in beweging krijgen van inactieven een enorme opgave is. Dat gaat met kleine stapjes en vergt maximale investering en volharding. Investeren in een actieve leefstijl loont echter wel degelijk.

[52] Het gaat hier om sport buiten de vakanties om. Het woon- en werkverkeer en lichamelijke opvoeding op school wordt niet tot sport gerekend, evenals activiteiten als hengelen, duivenmelken en hondendressuur. Bron: W.J.H. Mulierinstituut.
[53] Bron: Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen.

Onvoldoende bewegen leidt in Nederland jaarlijks tot minimaal 677 miljoen euro aan medische kosten[54].

De in dit hoofdstuk genoemde sportstimuleringsprojecten zijn projecten uit het NASB, waarvan is aangetoond dat ze mensen duurzaam aanzetten tot bewegen. Alle projecten en beweeginterventies uit het NASB zijn op (kosten)effectiviteit getoetst.

11.1 Jeugd (jong geleerd…)
De basis voor een leven lang sporten en bewegen wordt gelegd in de jeugdjaren. Bij de jeugd is de oorzaak van niet-sporten vaak gelegen in de houding van de ouders. Als de ouders zelf niet sporten, worden de kinderen niet gestimuleerd om dit wel te doen. Voor deze groep kinderen geldt het gezegde 'onbekend maakt onbemind'. Kanttekening hierbij is dat werkende ouders soms beperkte keuzemogelijkheden hebben, omdat zij bijvoorbeeld slechts op één middag in de week tijd hebben hun kinderen naar een sportvereniging te brengen.

Kinderen (6 tot 12 jaar)
De sportparticipatie van kinderen in de basisschoolleeftijd in Aalsmeer is zeer hoog (96%) te noemen. 87% van de kinderen beoefent een sport bij een sportvereniging. Daarnaast wordt er tijdens de gymlessen op school (twee keer per week 45 minuten), op het schoolplein en op de speel- en trapveldjes in de wijken gesport en bewogen.

Foto: Sportservice Haarlemmermeer

Voor kinderen is het echter belangrijk dat ze professioneel bewegingsonderwijs aangeboden krijgen en dat ze voldoende sporten en beweegvormen leren kennen. Door deze 'sport- en beweegeducatie' neemt het plezier in sporten en bewegen toe en wordt de kans op sportuitval op latere leeftijd verkleind. Daarom wordt het project Jeugdsportpas de komende jaren gecontinueerd. Via dit project kunnen kinderen in de basisschoolleeftijd kennismaken met een grote verscheidenheid aan sporten, zodat zij een bij hen passende sport vinden en daardoor langdurig gaan of blijven sporten. Een positief neveneffect van de JSP is dat er elk jaar een aantal kinderen lid wordt van de verschillende deelnemende sportverenigingen.

Een ander belangrijk onderdeel van de 'sport- en beweegeducatie' aan Aalsmeerse kinderen is het project Groep 6 on the move. Dit project is de afgelopen jaren vanuit het lokaal gezondheidsbeleid geïnitieerd en gefinancierd. Groep 6 on the move wordt in ieder geval tot en met 2013 als onderdeel van het lokaal gezondheidsbeleid gecontinueerd.

Jongeren (12 tot 18 jaar)
Uit verschillende landelijke onderzoeken[55] blijkt dat jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar de grootste sportuitval vertonen. Deze doelgroep voldoet daarnaast aanzienlijk minder vaak aan de beweegnorm dan volwassenen. In deze levensfase neemt de beschikbare vrije tijd bij jongeren door het maken van huiswerk af en ook wordt door jongeren vaak de voorkeur gegeven aan andere interesses. De vraag is dan ook in hoeverre deze trend volledig tegen te houden is.

Uit de nulmeting blijkt echter dat de sportparticipatie onder jongeren in Aalsmeer 90% is. Bovendien volgt een groot gedeelte van de jongeren voortgezet onderwijs buiten Aalsmeer, waardoor de doelgroep moeilijk te bereiken is. Om deze redenen wordt geen sportstimuleringsproject voor deze specifieke doelgroep ingezet. Sport kan daarentegen wel preventief ingezet worden om andere problemen waarmee een deel van de jongeren te maken heeft of die een deel van de jongeren veroorzaakt, zoals respectievelijk het hebben van overgewicht en het veroorzaken van overlast en vandalisme, terug te dringen. Hiertoe worden combinatiefunctionarissen ingezet die als

[54] Bron: Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulierinstituut.
[55] Onder andere de Rapportage Sport 2008 en het Eindrapport 'Gezond voor Elkaar' van de Nationale Denktank (2008).

sportbuurtwerker op de reeds bestaande voetbal- en basketbalveldjes in de gemeente activiteiten organiseren voor specifiek die jongeren die overlast veroorzaken en/of niet of te weinig sporten en bewegen[56].

Onderwijs en sport

Op het snijvlak van onderwijs en sport lopen tegenwoordig meerdere landelijke initiatieven, mede dankzij rijksimpulsen als Buurt-Onderwijs-Sport (BOS). Zoals uit de analyse al is gebleken, heeft de gemeente hierbij geen structurele aansluiting gezocht en zodoende is er ook geen structurele samenwerking tussen onderwijs, naschoolse opvang en sport. Een mogelijke oplossing hiertoe wordt gezocht in het aanstellen van combinatiefunctionarissen.

Het bewegingsonderwijs op de basisscholen wordt deels door vakleerkrachten die gespecialiseerd zijn in het geven van bewegingsonderwijs en deels door groepsleerkrachten gegeven. In Aalsmeer twijfelt niemand aan de rol en het belang van lichamelijke opvoeding (bewegings- en gymnastiekonderwijs) op school. Voor de komende jaren betekent dit dat vanuit het sportbeleid scholen gestimuleerd worden om vakleerkrachten aan te stellen. Sturingsmiddelen hierin zijn onder andere de toewijzing van sportstimuleringsprojecten aan scholen en ook in dit geval kunnen combinatiefunctionarissen een rol vervullen.

Het coördineren en opstellen van de schoolsportkalender, waarin alle schoolsporttoernooien zijn opgenomen, wordt reeds jaren verzorgd door vrijwilligers van enkele sportverenigingen. Door tijdgebrek van deze vrijwilligers laat de uitvoering te wensen over, doordat de kalender vaak pas in september bekend is en de scholen het rooster voor het komende schooljaar dan al hebben vastgesteld. Daarom wordt voorgesteld het opstellen van de schoolsportkalender over te dragen aan Sportservice Haarlemmermeer. Zij kunnen de regie over de Jeugdsportpas en de schoolsportkalender op deze manier bundelen en het voordeel voor de sportverenigingen is dat ze op deze manier slechts één aanspreekpunt hebben ten aanzien van schoolsport.

Foto's: Sportservice Haarlemmermeer

Binnen het bewegingsonderwijs wordt er op de basisscholen voor de leerlingen in groep 3 en 4 ook schoolzwemmen aangeboden. Deze activiteit wordt de komende jaren met financiering uit het lokaal onderwijsbeleid gecontinueerd. De reden hiervoor is dat het aanbieden van een divers beweegaanbod op scholen belangrijk is en het zwemonderwijs is daar een onderdeel van. Bovendien zal, wanneer gestopt wordt met het aanbieden van schoolzwemmen, de druk op zwemlessen na school toenemen waardoor er minder ruimte beschikbaar blijft voor verenigingszwemmen. Ook zal de druk op de gymzalen toenemen, doordat de scholen in plaats van het schoolzwemmen 'reguliere' gymlessen zullen gaan aanbieden. Dit alles heeft een negatief financieel exploitatieresultaat voor het zwembad tot gevolg.

Overig

Het Jeugdsportfonds heeft zich de afgelopen jaren ingezet om sportdeelname voor kinderen van minder draagkrachtige ouders mogelijk te maken. Wel is gebleken dat de drempel om toe te geven financiële hulp nodig te hebben en gebruik te maken van het JSF in sommige gevallen te hoog is. Na

[56] Voor meer informatie over combinatiefunctionarissen wordt verwezen naar hoofdstuk 14 'Verenigingsondersteuning'.

afloop van de driejarige proefperiode in 2009 wordt de subsidierelatie tussen de gemeente en het JSF geëvalueerd en wordt bekeken of aanvullende prestatieafspraken noodzakelijk zijn.

11.2 Volwassenen (nooit te oud…)
Naast de jeugd is er de laatste jaren extra aandacht ontstaan voor andere doelgroepen in het sportbeleid. Dit komt doordat deze doelgroepen achterstanden vertonen in de deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten. De doelgroepen waarop de gemeente Aalsmeer extra wil inzetten, zijn hieronder weergegeven.

Ouderen
Uit het sportparticipatieonderzoek is gebleken dat de sportdeelname van 65-plussers sterk achterblijft[57]. Eerder is reeds naar voren gekomen dat meer dan de helft van de ouderen met matig tot ernstig overgewicht kampt. Deze problematiek rechtvaardigt een intensieve aanpak vanuit zowel het sportbeleid als het lokaal gezondheidsbeleid. De gemeente Aalsmeer is daarom voornemens om vanaf 2011 in te zetten op het Groninger Actief Leven Model (GALM). Het GALM-project richt zich op inactieve senioren. Doel is deze groep in beweging te brengen én te houden. De GALM-methode is een op kosteneffectiviteit getoetst project en wordt in heel Nederland in de vorm van lokale projecten uitgevoerd. De uitvoering van het project duurt 18 maanden. Overigens wordt welzijnsorganisatie Vita (voorheen SWOA) sinds jaren middels een gemeentelijke subsidie in staat gesteld verschil-lende denksport- en andere sportieve activiteiten te organiseren voor deze doelgroep.

Anderzijds is de sportparticipatie van Aalsmeerders in de leeftijdscategorie 55-64 jaar hoog te noemen. Zij sporten voornamelijk in commercieel verband (fitness en tennis) of in ongebonden verband (hardlopen, wandelen en fietsen). Voor deze groep is het belangrijk dat er voldoende aanbod aan recreatievoorzieningen (zoals wandel- en fietsroutes) in de gemeente aanwezig is en dat deze doelgroep van het bestaan van deze voorzieningen voldoende op de hoogte is[58].

Aangepast sporten
In een gemeente waar geambieerd wordt dat zoveel mogelijk inwoners sporten en bewegen, mogen de gehandicapte sporters niet vergeten worden. Sinds 2004 wordt deelgenomen aan het Samenwerkingsverband Aangepast Sporten Amstel- en Meerlanden (SAS). In samenwerking met de Amstel- en Meerlandengemeenten is een regiomedewerker aangepast sporten aangesteld. Door het aanstellen van een regiomedewerker wordt kennis en ervaring gebundeld, wordt een centraal aanspreekpunt gerealiseerd en wordt de kwaliteit van dienstverlening verbeterd. Afgelopen jaren is hierdoor het aanbod van aangepast sporten voor mindervaliden sterk uitgebreid. Deelname aan het SAS wordt daarom de komende jaren gecontinueerd.

[57] De sportdeelname van 65-plussers in de gemeente Aalsmeer is daarentegen wel hoger dan het landelijke gemiddelde voor deze doelgroep.
[58] Zie hiervoor verder hoofdstuk 13 'Sportaccommodaties'.

Samenvatting beleidsthema 'Sportstimulering'

Doelstelling	Doelgroep	Beoogd effect	Instrument	Kengetallen
Het continueren of verhogen van de sportdeel-name bij specifieke doelgroepen	Jeugd (6 tot 12 jaar)	- Continuering of stijging van de sportparticipatie - Grotere toestroom verenigingen	- Project Jeugdsportpas - Inzet combinatie-functionarissen - Schoolsporttoernooien - Schoolzwemmen - Jeugdsportfonds (JSF)	- 96% van de kinderen <12 doet in 2014 aan sport (2008: 96%) - 90% van de kinderen <12 doet in 2014 aan sport via vereniging (2008: 87%) - Minstens 6 schoolsport-toernooien per schooljaar - Evaluatie JSF in 2009
Idem	Jongeren (12 tot 18 jaar)	Continuering of stijging van de sportparticipatie	Inzet combinatie-functionarissen	90% van de jongeren <18 doet in 2014 aan sport (2008: 90%)
Extra sportsti-mulering bij achterstanden in sportdeelname	Mensen met een beperking	Verbreding sport- en informatie-aanbod en serviceverlening	Samenwerkingsverband Aangepast Sporten	Jaarlijks minimaal 3 aangepaste sportactiviteiten (2007: 3)
Idem	Ouderen	-Stijging sportparticipatie - Daling aantal ouderen met overgewicht	Project GALM	65% van de groep 65-70 jaar doet in 2014 aan sport (2008: 60%)
Structurele samenwerking tussen sport, naschoolse opvang en onderwijs	Jeugd, sportver-enigingen, onderwijs	- Doorlopend binnen- en naschools sportaanbod	- Inzet combinatie-functionarissen - Project Jeugdsportpas	50% van de basisschool-leerlingen sport in 2014 dagelijks in een binnen- en naschools aanbod

Figuur 9: Samenvatting 'Sportstimulering'

12. Topsport

De gemeente Aalsmeer heeft zich tot op heden in haar sportbeleid vooral gericht op de breedtesport. Breedtesport en topsport zijn echter onlosmakelijk met elkaar verbonden. De breedtesport vormt de kweekvijver voor de topsport en topsport zorgt weer voor aanwas van leden in de breedtesport.

Onder 'topsport' kunnen alle activiteiten die leiden tot deelname aan nationale en internationale wedstrijden of kampioenschappen worden verstaan. Ten aanzien van topsport wordt vaak uitgegaan van de zogenaamde 'topsportdriehoek', welke bestaat uit accommodaties, evenementen en talentontwikkeling.

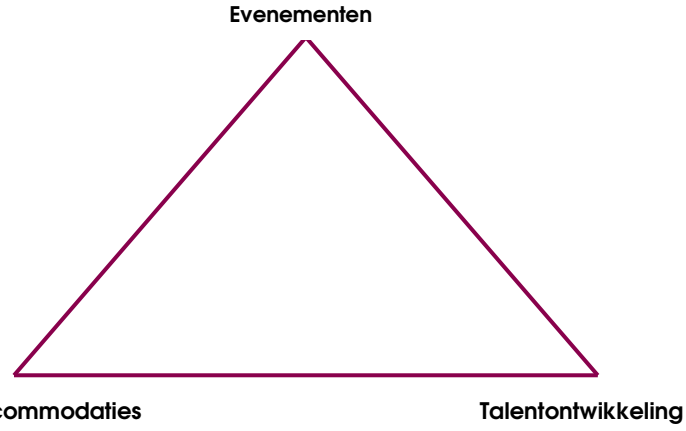

Figuur 10: Topsportdriehoek

Accommodaties

De gemeente Aalsmeer zet niet in op alle pijlers van de topsportdriehoek. Zo heeft de gemeente niet de ambitie te investeren in een (permanent ingerichte) topsportaccommodatie. Het succesvol en rendabel exploiteren van een topsportaccommodatie is gezien het inwonertal van de gemeente en het geringe aantal topsporters niet haalbaar. Wel wordt bij toekomstige, nieuwe sportaccommodaties zo

veel mogelijk gekeken of de accommodatie 'topsportproof' (bijvoorbeeld door middel van extra tribunes of hogere plafonds) gemaakt kan worden.

Evenementen
De tweede pijler van de topsportdriehoek betreft topsportevenementen. In Aalsmeer worden regelmatig nationale kampioenschappen of andere topsportevenementen gehouden, waarover in de nationale pers uitgebreid verslag wordt gedaan. Deze evenementen dragen dus bij aan de naamsbekendheid en het imago van Aalsmeer. In aansluiting op het marketing- en promotieplan van de gemeente Aalsmeer, onderdeel van de Economische Visie, wordt het door sportverenigingen organiseren van wedstrijden of evenementen op (inter)nationaal niveau financieel ondersteund. Hiertoe wordt jaarlijks € 10.000,- in een topsportfonds gereserveerd, waarop middels een subsidie-aanvraag aanspraak gemaakt kan worden. Per jaar kunnen op deze manier ongeveer twee à drie evenementen gesubsidieerd worden.

In overleg met het op te richten voorzittersoverleg cq de sportverenigingen wordt afgesproken welke evenementen in aanmerking komen om aanspraak te maken op het topsportfonds. Vanuit de gemeente worden de volgende voorwaarden gesteld:

- Het dient een toernooi, kampioenschap of evenement te zijn dat incidenteel in de gemeente georganiseerd wordt;
- Het betreft een toernooi, kampioenschap of evenement waarbij een bepaalde tak van sport op het hoogste nationale of internationale niveau beoefend wordt;
- Het dient een voor toeschouwers en pers toegankelijk toernooi, kampioenschap of evenement te zijn.

Talentontwikkeling
Tot slot vormt talentontwikkeling de derde pijler van de topsportdriehoek. Voor veel topsporttalenten is de weg naar de top lang en complex. Ondersteuning en advisering op bijvoorbeeld medisch, voedings- of financieel gebied is voor veel topsporters en talenten van cruciaal belang. De gemeente Haarlemmermeer is bezig met het opstarten van een topsportloket. Het is de intentie van de gemeente Aalsmeer aansluiting te zoeken bij de expertise en kennis van dit topsportloket, waardoor (topsport)verenigingen van specifieke ondersteuning en advisering op het gebied van topsport gebruik kunnen maken. Daarnaast is ook 'reguliere' verenigingsondersteuning mogelijk bij het Steunpunt Vrijwilligerswerk[59].

Provinciaal topsportbeleid
De Provincie Noord-Holland is op dit moment bezig nieuw topsportbeleid op te stellen. Het Olympisch Plan 2028 maakt onderdeel uit van dit topsportbeleid, omdat provincies en de Olympisch Netwerken de taak hebben gekregen speerpunten uit het Olympisch Plan uit te voeren. De gemeente Aalsmeer haakt zoveel mogelijk aan bij het provinciale topsportbeleid en de (financiële) ondersteuning, samenwerking en krachtenbundeling dat daar mogelijk uit voortvloeit.

Samenvatting beleidsthema 'Topsport'

Doelstelling	Doelgroep	Beoogd effect	Instrument	Termijn
Financieel ondersteunen van evenementen en kampioenschappen op (inter)nationaal niveau	(Top)sport-verenigingen	- Verhogen naamsbekendheid - Versterken imago van Aalsmeer als (top)sport-gemeente	Topsportfonds	2011 en verder
Aansluiting zoeken bij topsportloket gemeente Haarlemmermeer	Topsporters en topsporttalenten	- Sportspecifieke ondersteuning en advisering	Samenwerkings-overeenkomst	2011 en verder

Figuur 11: Samenvatting 'Topsport'

13. Sportaccommodaties

De beheers- en exploitatietaak van de gemeente ten aanzien van sportvoorzieningen is historisch gegroeid, doordat de exploitatie van sportvoorzieningen vaak niet rendabel is. Voor gemeenten weegt het sociaal-maatschappelijk belang in de meeste gevallen echter hoger dan het economisch belang.

[59] Voor verdere informatie zie hoofdstuk 14 'Verenigingsondersteuning'.

Zonder overheidsbemoeienis kan een groot aantal takken van sport niet beoefend worden, terwijl er wel veel belangstelling voor bestaat. Dit betreft met name de binnensport en de buitensporten met een grote ruimtelijke component, zoals voetbal en atletiek.

Sportaccommodatieaanbod

De hoeveelheid ruimte en accommodaties voor de sport in Nederland in het algemeen, en in Aalsmeer in het bijzonder, heeft geen gelijke tred gehouden met de groei in de sportdeelname. Aangenomen mag worden dat, gezien het feit dat het inwonertal van de gemeente de afgelopen vijf jaar met 22% is toegenomen, ook in de gemeente Aalsmeer de sportdeelname is gestegen. Tot nu toe is de sportparticipatie echter niet gemonitord, waardoor er geen uitspraken gedaan kunnen worden over de ontwikkeling in sportdeelname in de afgelopen jaren. Desondanks blijkt uit verschillende analyses[60] dat er ook in de gemeente Aalsmeer een sterk toegenomen druk op de capaciteit van de bestaande sportaccommodaties is ontstaan en dat dit een serieus en urgent probleem is.

Om van bovengenoemde knelpunten serieus werk te maken, dienen op een zorgvuldige manier een aantal stappen (bijvoorbeeld capaciteitsraming, mogelijke keuze voor vervanging of uitbreiding, haalbaarheidsstudie naar clustering van voorzieningen en potentiële locaties, definitieve keuze locatie, mogelijk aanpassen bestemmingsplan) doorlopen te worden. Omdat de keuze voor een nieuwe sportaccommodatie voor de gemeente een strategisch belangrijk besluit is waarmee bovendien een forse investering is gemoeid, dient elke stap op basis van cijfers en andere data onderbouwd en beargumenteerd te worden. De visie en het beleid van de gemeente per stap staat op de volgende bladzijden weergegeven en heeft betrekking op de korte en middellange termijn. De lange termijnvisie vloeit voort uit de capaciteitsraming en het op te starten haalbaarheidsonderzoek. Er kan gezegd worden dat de sportaccommodatieproblematiek in de gemeente Aalsmeer drie niveaus kent. Deze staan op de volgende pagina schematisch weergegeven[61].

Niveaus sportaccommodatieproblematiek

1. Inhaalslag
   De groei van de gemeente van de afgelopen jaren (+22%) dient zijn vertaling te vinden, niet zozeer in aantal accommodaties maar meer in soort accommodaties.

2. Meegroeien
   De groei van de gemeente in de komende jaren (+25%) dient opgevangen te worden in aantal accommodaties en clustering van accommodaties.

3. Externe ontwikkelingen en nieuw beleid
   De komende jaren dient tevens rekening gehouden te worden met externe ontwikkelingen op rijks- en regionaal niveau en de gevolgen hiervan voor lokaal sportbeleid.

Figuur 12: Niveaus sportaccommodatieproblematiek

[60] Zie het kansen- en knelpuntenoverzicht op bladzijde 11, het onderzoeksrapport 'Behoefte aan binnensportaccommodaties', de vragenlijst sportverenigingen (2008) en het verslag van de brainstormbijeenkomst van de klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008).

[61] Overigens kan gesteld worden dat dit schema op alle maatschappelijke en welzijnsvoorzieningen (bijvoorbeeld jeugdaccommodaties en WWZ) in de gemeente van toepassing is.

De visie van de gemeente is dat het voorzieningenniveau op lange termijn moet passen bij een gemeente van 32.000 inwoners. Daarnaast dient er ook op korte termijn naar (tijdelijke) oplossingen gezocht te worden. Ook dit kan vertaald worden in een aantal stappen.

Acties sportaccommodatieproblematiek

1. Korte termijn
    - Inzetten op zo efficiënt mogelijk gebruik van huidige accommodaties;
    - Onderzoek naar alternatieve oplossingen, zoals het inzetten van een blaashal of het voor sportgebruik gereed maken van leegstaande kantoor- of bedrijfpanden.

2. Inventarisatie

Er dient een uitgebreide capaciteitsraming opgesteld te worden voor zowel de (niet-)gemeentelijke binnensport- als de buitensport-accommodaties. Hierin moeten de volgende vragen beantwoord worden, uitgesplitst per type sport, waarbij tevens rekening gehouden dient te worden met regionale ontwikkelingen:

- Wat heeft de gemeente Aalsmeer aan sportaccommodatiecapaciteit?;
- Welke capaciteit is gezien de ontwikkelingen in Aalsmeer (bevolkingsprognose, sportdeelname) over 10 jaar en over 20 jaar benodigd?

Bij de opdrachtformulering voor en de uitvoering van het onderzoek wordt gebruik gemaakt van de kennis en ervaring van de klankbordgroep.

3. Uitbreiding

Wanneer bekend is hoeveel ruimtebeslag per type sport (bijvoorbeeld aantal m^2 binnensport of aantal m^2 tennis) beschikbaar én benodigd is, kunnen keuzes gemaakt worden welke issues en welke sporten de komende jaren de beleidsaandacht verdienen.

Figuur 13: Acties sportaccommodatieproblematiek

Aanpassing en uitbreiding accommodaties

Via vier interventiestrategieën kan vervolgens de ruimtebehoefte voor sport en bewegen ingebed worden in het gemeentelijk sportbeleid:

- Clusteren: gelijksoortige sportgebruikers krijgen geen exclusief gebruik meer maar delen samen de accommodatie;
- Combineren: het gaat om multifunctioneel gebruik van voorzieningen, waarbij combinaties worden gemaakt tussen verschillende soorten van sport en tussen sport- en andere (niet-sport)functies (bijvoorbeeld beweegveldjes of sportroutes);
- Herbestemmen: daar waar geen vraag meer aanwezig is, moeten gebieden herbestemd worden voor locaties voor andere voorzieningen. Dus van sport naar wonen of werken en van wonen of werken naar sport, afhankelijk van de behoefte;
- Uitbreiden: als de voorgaande interventiestrategieën geen soelaas kunnen bieden, is uitbreiding van de sport- en bewegingsruimte noodzakelijk mits dit binnen de door de Raad beschikbaar gestelde financiële ruimte valt.

In aansluiting op de uitgangspunten in de Gebiedsvisie en gelet op landelijke en regionale trends en ontwikkelingen op sport-, onderwijs- en welzijnsgebied wordt bij uitbreiding van het sportaccommodatieaanbod zoveel mogelijk uitgegaan van duurzame, ruimtebesparende, flexibele en zo intensief mogelijk te gebruiken voorzieningen, zoals kunstgrasvelden of een multifunctionele sporthal[62] dat tevens geschikt is voor bewegingsonderwijs. Visie van de gemeente daarbij is dat de verschillende

[62] 'Multifunctioneel' kan tweeledig opgevat worden. Enerzijds in de zin dat in een sporthal een zo breed mogelijk palet aan sporten en bewegingsvormen uitgevoerd moet kunnen worden. Anderzijds kan de multifunctionaliteit ook gezocht worden in een bundeling van verschillende soorten welzijnsactiviteiten, zoals onderwijs, kinderopvang of buurthuisfaciliteiten.

typen sportaccommodaties voor zover mogelijk via een evenwichtige verdeling over de gemeente moeten zijn verspreid. Wanneer uit de capaciteitsraming en na toepassing van de vier interventie-strategieën blijkt dat uitbreiding van het Aalsmeerse sportaccommodatieaanbod noodzakelijk is en duidelijk is in welke vorm en mate deze uitbreiding dient plaats te vinden, wordt aansluiting gezocht bij het locatieonderzoek betreffende scholenbouw in Aalsmeer-Dorp, de visie van SV Omnia 2000 ten aanzien van een permanent ingerichte turn- en sporthal, de wens tot uitbreiding van het aantal tennisbanen van All Out en de visie sportzaalaccommodaties opgesteld door de commissie HOE van RKDES en CKV VZOD.

Overige randvoorwaarden sportaccommodaties

In het vorige hoofdstuk is reeds gesproken over topsportaccommodaties. De gemeente Aalsmeer heeft niet de intentie topsportaccommodaties te realiseren. Wel wordt bij toekomstige, nieuwe sport-accommodaties zo veel mogelijk gekeken of de accommodatie 'topsportproof' gemaakt kan worden.

Daarnaast is voor het onderhoud aan de gemeentelijke buitensportaccommodaties een gedegen beheer- en onderhoudsplan onontbeerlijk. Dit op te stellen beheer- en onderhoudsplan dient mogelijke oneven-wichtigheden inzake dagelijks en groot onderhoud inzichtelijk te maken. Periodiek doch in ieder geval bij groot onderhoud of renovatie van sportvelden worden de trends in desbetreffende sporttak meegewogen alsmede de ontwikkelingen op het gebied van het gebruik van velden en accommodaties, de intensiteit van belasting en grassoort. Van de kennis en inzichten van de sportverenigingen wordt hierbij dankbaar gebruik gemaakt. Vanzelfsprekend dient ook de onderhoudsstaat van de binnensportaccommodaties op orde te zijn.

Voorzieningen in de openbare ruimte

In aansluiting op het speelruimtebeleid[63] zorgt de gemeente Aalsmeer in en om de wijken voor uitnodigende openbare voorzieningen, bijvoorbeeld speelplaatsen en trapveldjes. Het onderhouds-niveau van de speelruimten van 65% moet daartoe minimaal gecontinueerd worden. In nieuwbouwwijken moet daarnaast voldoende 'vrije speelruimte' aanwezig zijn, waardoor er voor kinderen in hun nabije omgeving voldoende speel- en beweegaanleiding is. Hier moet in het beginstadium van een nieuwbouwproject rekening mee gehouden worden.

Bij de inrichting van trap- en voetbalveldjes zal geen gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden van Cruyff Courts of Krajicek Playgrounds. Deze speelvelden vergen niet alleen een forse startinvestering, maar vervolgens ook jaarlijks een aantal verplicht te organiseren activiteiten en evenementen die ook weer kosten tot gevolg hebben.

Ten behoeve van de andersgeorganiseerde sport dient er voldoende aanbod aan voor alle doelgroepen toegankelijke recreatievoor-zieningen (bijvoorbeeld wandel- en fietsroutes) in de gemeente aanwezig te zijn. Deze faciliteiten dragen bij aan een uitnodigend bewegingsklimaat. Om het gebruik van deze recreatievoorzieningen te stimuleren, wordt extra ingezet op promotie en communicatie.

[63] Gemeente Aalsmeer (2001). *Speelruimteplan 2001*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen.

Samenvatting beleidsthema 'Sportaccommodaties'

Doelstelling	Doelgroep	Beoogd effect	Instrument	Termijn
Passend en toereikend sportvoorzieningen-aanbod in Aalsmeer	Sportverenigingen (binnen- en buitensport)	- Toename ledenaantal sportverenigingen - Mate van sportparticipatie blijft minimaal op hetzelfde niveau	- Onderzoek naar korte termijn oplossingen - Vier interventie-strategieën - Behoefteinventari-satie op lange termijn - Uitgangspunten Gebiedsvisie	2009
Gedegen beheer en onderhoud gemeen-telijke binnen- en buitensportaccom-modaties	- Gemeente - Sportverenigingen	Hernieuwd renovatieschema	Beheer- en onderhoudsplan binnen- en buitensport	2010
Uitnodigend bewegingsklimaat	- Inwoners (met name kinderen en 55-plussers) - Sportverenigingen	Toename aantal inwoners dat voldoet aan beweegnorm	- Speelruimtebeleid (officiële en vrije speelruimten) - (Promotie van) recreatievoorzieningen	- Continu - vanaf 2010

Figuur 14: Samenvatting 'Sportaccommodaties'

14. Verenigingsondersteuning

Het overgrote deel van het sportaanbod in de gemeente wordt gevormd door de traditionele sportaanbieders, namelijk de sportverenigingen. Door het creëren en in stand houden van gezonde en vitale sportverenigingen wordt een goede en laagdrempelige sportinfrastructuur binnen de gemeente Aalsmeer gewaarborgd. Zo'n structuur is een voorwaarde om mensen te stimuleren om te gaan sporten.

Maatschappelijke ontwikkelingen, zoals individualisering en een afnemende hoeveelheid vrije tijd, vragen om aanpassingen in het sportaanbod van verenigingen. Tevens hebben zij te kampen met wachtlijsten en ledenstops als gevolg van accommodatieproblemen en met een groeiend vrijwilligerstekort voor functies die een substantiële inzet vragen voor langere tijd (bestuursleden, commissieleden en technisch kader)[64]. Daarnaast zorgt nieuwe wet- en regelgeving (bijvoorbeeld Arbobeleid, rookbeleid, HACCP, legionella, bestuurlijke aansprakelijkheid) voor extra kosten, extra werk en verplichte bijscholingen[65]. Verenigingsondersteuning is dan ook een belangrijk aandachts-gebied in het Aalsmeerse sportbeleid. Ondersteuning en advisering op maat, maar ook waardering zijn hiervoor belangrijke instrumenten.

Voorzittersoverleg

Ondanks (of misschien dankzij) bovengenoemde ontwikkelingen kent de gemeente een groot aantal maatschappelijk betrokken sportverenigingen die bereid zijn zich in te zetten voor 'de sport' in Aalsmeer. Door hen is de behoefte geuit elkaar vaker te ontmoeten in een voorzittersoverleg. Dit initiatief van de verenigingen om er voor elkaar te zijn, van elkaar te leren en sport voor bredere, maatschappelijke kwesties in te zetten, wordt aangemoedigd door de gemeente en de gemeente wil dit initiatief organiseren en faciliteren.

Ondersteuning verenigingen en vrijwilligers

In 2001 heeft de gemeenteraad geconstateerd dat subsidiëring en het beschikbaar stellen van accommodaties niet genoeg is om ook op langere termijn te waarborgen dat er voldoende mensen zijn die zich vrijwillig inzetten. Het Steunpunt Vrijwilligerswerk is het centrale aanspreekpunt in de gemeente van waaruit onder andere ingespeeld kan worden op deskundigheidsbevordering, informatie en advies geleverd kan worden, vrijwilligerswerk in het algemeen wordt gestimuleerd en een open communicatie wordt bewerkstelligd tussen vrijwilligers, organisaties en gemeente[66]. In de nieuwe prestatieafspraken met het Steunpunt Vrijwilligerswerk is 'sport' als een van de aandachtspunten ten aanzien van ondersteuning en advisering opgenomen. Dit betekent dat

[64] Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
[65] Bron: NOC*NSF.
[66] Bron: Gemeente Aalsmeer (2006). *Vrijwilligersbeleid Aalsmeer 2006 t/m 2010*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen.

sportverenigingen advies kunnen vragen ten aanzien van bijvoorbeeld vrijwilligers-, jeugd- en accommodatievraagstukken en daarnaast cursussen en workshops kunnen bijwonen. Na een jaar wordt geëvalueerd in hoeverre het aantal te ondersteunen sportverenigingen toereikend is en in hoeverre het Steunpunt de voldoende kennis en ervaring in huis heeft om specifieke vragen van sportverenigingen te beantwoorden[67]. Wanneer uit de evaluatie blijkt dat dit aantal en de sportspecifieke kennis niet toereikend is, kan dit ingekocht worden bij een andere organisatie, zoals Sportservice Haarlemmermeer.

In geen enkele andere maatschappelijke sector zijn meer vrijwilligers actief dan in de sport. Alleen al daarom is de sector het waard om in te blijven investeren. Toch moeten sportverenigingen meegaan met de tijd, want anders worden ze erdoor ingehaald. Voor de ene club betekent dat professionaliseren of reorganiseren, voor de andere nieuwe markten aanboren of zich bezinnen op de maatschappelijke functie die je als vereniging kunt hebben. Hier ligt een verantwoordelijkheid van de verenigingen. De gemeente en het Steunpunt Vrijwilligerswerk zijn bereid daarbij te helpen, waarbij het Steunpunt een ondersteunende en adviserende rol heeft en de gemeente een voorwaarden-scheppende rol.

Naast ondersteuning door het Steunpunt Vrijwilligerswerk kunnen verenigingen en individuen voor blessurepreventie en -behandeling, sportmedisch onderzoek, sportmedische begeleiding en medische keuringen ook terecht bij het programma Clubzorg van het Sport Medisch Adviescentrum Aalsmeer.

Vanuit de gedachte het vrijwilligerswerk structureel te ondersteunen (WMO-beleid) zal de gemeente Aalsmeer binnenkort een besluit nemen over de deelname aan het initiatief om vrijwilligers te verzekeren. In dit kader heeft de gemeente Aalsmeer inmiddels een rijksbijdrage ontvangen.

<u>Combinatiefuncties</u>
Met de 'Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur' wil het kabinet tussen 2008 en 2012 landelijk 2.500 fte aan combinatiefuncties realiseren. Het rijk stelt hiervoor via het gemeentefonds structurele middelen beschikbaar. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar gelijkelijk werkzaam is voor twee of meer sectoren, bijvoorbeeld een gekwalificeerde trainer bij een sportvereniging die ook wordt ingezet voor bewegingsonderwijs op scholen. Met de combinatiefuncties wordt de binding en samenwerking tussen sectoren versterkt. Dit moet leiden tot:

- Uitbreiding en/of versterking van het aantal brede scholen met sport en cultuuraanbod;
- Versterken van sportverenigingen met het oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sport voor onderwijs, naschoolse opvang en de wijk;
- Intensiveren van de samenwerking tussen brede scholen en sportverenigingen;
- Stimuleren dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen;
- Bevorderen kennismaking en actieve beoefening kunst- en cultuur.

De gemeente onderschrijft de landelijke doelstellingen van de Impuls, waarin afgesproken wordt dat 50% van de combinatiefuncties ten goede komt aan de sport, 44% aan het onderwijs en 6% aan de cultuursector. Tevens zijn er een aantal ontwikkelingen in Aalsmeer waarvoor de combinatiefuncties een oplossing bieden:

- De Aalsmeerse jeugd kent een hoge sportparticipatie, maar een substantieel deel van de jeugd beweegt daarentegen te weinig en heeft overgewicht. Van de jeugd in Aalsmeer heeft 5,1% matig tot ernstig overgewicht en dit aantal is groeiende. Bovendien voldoet slechts 1 op de 4 kinderen aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (dagelijks een uur matig

[67] Voor inhoudelijke ondersteuning op het gebied van sport, zoals wedstrijden, trainingen, spelregels en dergelijke, kunnen sportverenigingen tevens bij de betreffende sportbonden terecht.

intensieve beweging). Het is dus ook bij de jeugd al belangrijk een gezonde leefstijl te promoten.

- Het sportparticipatieonderzoek heeft laten zien dat er grote behoefte is aan laagdrempelige, ongebonden sportactiviteiten voor zowel kinderen als jongeren. Met name jongeren sporten steeds minder bij verenigingen en steeds meer in commercieel danwel andersgeorganiseerd verband, bijvoorbeeld skaten of voetballen op trapveldjes.
- Ook is er behoefte aan buitenschoolse sportmogelijkheden door middel van dagarrangementen, naschools sportaanbod en/of actieve en sportieve kinderopvang.
- Het sportvoorzieningenniveau in Aalsmeer-Oost blijft sterk achter bij het niveau in de andere kernen van de gemeente Aalsmeer. Dit terwijl de populatie van Aalsmeer-Oost voor een groot deel uit schoolgaande jeugd bestaat.
- De sport in Aalsmeer drijft op de inzet van vele vrijwilligers. Door toenemende wet- en regelgeving neemt de druk op vrijwilligers echter toe. Daarnaast wordt door de gemeente aan de verenigingen gevraagd zich (meer) in te zetten op maatschappelijk gebied. Dit vraagt om ondersteuning en professionalisering van verenigingen.
- Tot slot wordt door het inzetten van combinatiefuncties per kern van Aalsmeer en de daaruit volgende organisatie van sportieve buurtactiviteiten en wijkgerichte bredeschoolactiviteiten de sociale cohesie in elke kern versterkt. Belangrijk is dus om de drie kernen van de gemeente als uitgangspunt te nemen bij de inzet van combinatiefunctionarissen.

In het kader van deze rijkssubsidie kan de gemeente Aalsmeer vanaf 2010 structureel 4,1 fte aan combinatiefunctionarissen aanstellen[68]. De combinatiefunctionarissen krijgen de taak om kansrijke koppelingen en structurele samenwerking tussen gemeente, onderwijs en sportverenigingen tot stand te brengen, het sport- en bewegingsklimaat in de gemeente te optimaliseren, de sportverenigingen te versterken bij hun maatschappelijke functie en moeilijk bereikbare inactieve kinderen en jongeren middels laagdrempelige buurtsport aan het bewegen te krijgen.

<u>Subsidies</u>
In 2010 wordt het subsidiebeleid van de gemeente Aalsmeer herzien. Ook de sportsubsidies zullen hierin worden heroverwogen. Uit deze sportnota wordt duidelijk dat met name verenigingen en partijen die zich inzetten om de maatschappelijke meerwaarde van sport ten volle te benutten belangrijk gevonden worden.

De korting op de zaal- en veldhuur die Aalsmeerse sportverenigingen krijgen, is ook onderdeel van het gemeentelijk subsidiebeleid. Vanuit het sportbeleid bestaat de nadrukkelijke wens de korting op de huur van sportaccommodaties de komende jaren te continueren. Door deze indirecte subsidiëring wordt sport in de gemeente voor de lokale sportverenigingen en daarmee voor de inwoners betaalbaar en laagdrempelig gehouden. Definitieve uitspraken over sportsubsidies worden echter in het subsidiebeleid gedaan.

Bij de opdrachtformulering van het nieuwe subsidiebeleid wordt beoordeeld of en in hoeverre het gewenst is een subsidieregeling voor buitensportverenigingen, ter compensatie van hoge OZB-lasten, op te nemen. Te zijner tijd wordt de raad gevraagd hiertoe kaders mee te geven.

[68] Dit onderwerp is reeds in de nota Ondernemend Jeugd- en Gezinsbeleid 2008-2011 naar voren gekomen als beleidsspeerpunt.

Samenvatting beleidsthema 'Verenigingsondersteuning'

Doelstelling	Doelgroep	Beoogd effect	Instrument	Termijn
Ondersteunen en versterken sportverenigingen	Sportverenigingen	Brede en sterke sportverenigingen	- Inzet combinatiefuncties - Inzet Steunpunt Vrijwilligerswerk - Organiseren voorzittersoverleg - Korting op accommodatiehuur	-Voorbereiding en start in 2010 - 2009 en verder - 2010 - Continu

Figuur 15: Samenvatting 'Verenigingsondersteuning'

15. Monitoring en evaluatie

Om de voortgang van de uitvoering van het sportbeleid te kunnen volgen, is het in de eerste plaats belangrijk om de huidige situatie te kennen. Daarvoor is begin 2009 een nulmeting gehouden, waarvan de resultaten in deze sportnota zijn meegenomen. Ook op andere aan sportbeleid verwante beleidsterreinen, zoals gezondheidsbeleid en jeugd- en gezinsbeleid, zijn nulmetingen gehouden. Door integrale nulmetingen uit te voeren, kunnen activiteiten binnen de verschillende beleidsterreinen op elkaar worden afgestemd. Denk bijvoorbeeld aan inzet van sportactiviteiten om het toenemende overgewicht bij 65-plussers terug te dringen.

Daarnaast is het wenselijk om in een later stadium een monitor uit te voeren. De monitor kan gericht zijn op de voortgang in de uitvoering van de nota en/of de kwaliteit en de effectiviteit van de uitvoering van beleid. Omdat er in 2008 en 2009 op meerdere beleidsterreinen nieuw beleid is ontwikkeld, is het goed om de monitor over alle beleidsterreinen door één bureau[69] te laten uitvoeren. Dit levert een eenduidige rapportage op over verschillende beleidsterreinen. Daarnaast is het kostenbesparend, omdat een deel van de voorbereiding voor de verschillende opdrachten eenmalig is. De monitor wordt eens per drie jaar uitgevoerd en kan aanknopingspunten bieden voor bijstelling van beleid.

16. Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma geeft een volledig overzicht van de uit te voeren activiteiten en de bijbehorende kosten van het sportbeleid in de komende vier jaar. Het is onderverdeeld in de vier beleidsthema's en een categorie 'overig'. De in deze nota geformuleerde doelstellingen voor de sport impliceren dat tot 2014 aanvullend budget noodzakelijk is. In het overzicht is aangegeven welke middelen reeds in de begroting zijn opgenomen, of er een verhoging nodig is (I=incidenteel, S=structureel) en of er in de kadernota voor 2011 en verder budget moet worden opgenomen.

Legenda

Om de compactheid en leesbaarheid van het uitvoeringsprogramma te bevorderen, wordt gebruik gemaakt van enkele afkortingen:

- Bmw: Beleidsmedewerker
- LGB: Lokaal Gezondheidsbeleid
- LOB: Lokaal Onderwijsbeleid
- Mw: Medewerker

Bij de budgetten voor 2009 zijn de laatste wijzigingen in de voorjaarsrapportage meegenomen.

[69] Wenselijk is om de monitor bij hetzelfde bureau onder te brengen dat de nulmeting heeft uitgevoerd, namelijk Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek. Op deze manier wordt de continuïteit van de onderzoeksresultaten gegarandeerd en kunnen ook conclusies over meerdere jaren getrokken worden.

Doelstelling	Wat/wie hebben we nodig?	Wat gaan we doen?	Wanneer?	Budget 2009	Budget 2010	Budget 2011	Budget 2012	Dekking
Sportstimulering								
Het continueren of verhogen van de sportdeelname bij specifieke doelgroepen	Bmw sport Bmw jeugd/onderwijs Extern: Sportservice Haarlemmermeer	- Project Jeugdsportpas - Schoolsporttoernooien - Opstellen schoolsportkalender - Schoolzwemmen - 6 on the Move - Evaluatie Jeugdsportfonds	- Continu - Continu - Continu - Continu - Continu - 2009	€ 18.000 € 7.500 € 68.000 € 76.000 € 2.500	€ 18.300 € 7.500 € 68.000 € 76.000	€ 18.600 € 7.500 € 1.000 **S** € 68.000 € 76.000	€ 18.900 € 7.500 € 1.000 **S** € 68.000 € 76.000	Ja (5300114) Ja (5300109) Nee Ja (via LOB) Ja (via LGB) Ja (t/m 2009, 6300101)
Extra sportstimulering bij achterstanden in deelname (mensen met een beperking)	Bmw sport Extern: Sportservice Noord-Holland	Continueren van het Samenwerkingsverband Aangepast Sporten	Continu	€ 2.572	€ 3.067	€ 4.383	€ 4.383	Ja (5300100)
Extra sportstimulering bij achterstanden in deelname (ouderen)	Bmw sport Bmw gezondheid Extern: nog onbekend	Middels het project GALM sportparticipatie laten toenemen en overgewicht laten afnemen	Vanaf 2011			€ 6.250 **S**	€ 6.250 **S**	Nee (andere helft gefinan-cierd uit LGB)
Topsport								
Financieel ondersteunen van evenementen en kampioen-schappen op (inter)nationaal niveau	Bmw sport Extern: sportverenigin-gen	Door het instellen van een topsportfonds naamsbekendheid Aalsmeer verhogen en imago versterken	Vanaf 2011			€ 10.000 **S**	€ 10.000 **S**	Nee
Aansluiting zoeken bij topsportloket gem. H'meer	Bmw sport	Sportspecifieke ondersteuning van topsporters en talenten	Vanaf 2011					Ja (reguliere dienst)
Sportaccommodaties								
Passend en toereikend sportvoorzieningenaanbod in Aalsmeer	Bmw sport Bmw accommodaties Grondzaken Extern: nog onbekend	- Onderzoek naar de behoefte aan accommodatiecapaciteit (binnen- en buitensport) op de lange termijn - Beheer en exploitatie sportaccommodaties	- 2009 - Continu	€ 30.000 **I** € 1.368.793	 € 1.328.402	 € 1.329.386	 € 1.319.382	Nee Ja (5300101 t/m 5300112)
Gedegen beheer en onderhoud gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties	Bmw sport Mw beheer	Hernieuwd beheer- en onderhoudsplan (incl. renovatie-schema) binnen- en buitensport	2010					Ja (reguliere dienst)
Uitnodigend bewegingsklimaat	Bmw sport/speelruimten Bmw recreatie Communicatie	- Het bewaken van het aantal officiële en vrije speelruimten - Het promoten van recreatie-voorzieningen (fiets/wandel)	- Continu - 2010					- Ja (reguliere dienst) - Ja (reguliere dienst)

Verenigingsondersteuning								
Ondersteunen en versterken sportverenigingen	Bmw sport Bmw onderwijs Bmw cultuur Bmw vrijwilligerswerk Extern: sportverenigingen, Steunpunt Vrijwilligerswerk	- Inzet Steunpunt Vrijwilligerswerk - Organiseren/faciliteren voorzittersoverleg - Tegemoetkoming Oceanus ivm korting badhuur - Inzet combinatiefuncties tbv het versterken van sportverenigingen en het stimuleren van een dagelijks sport- & beweegaanbod op scholen	- V.a. 2011 - Continu - Voor-bereiding en start in 2010	 € 30.000 	 € 30.000 € 15.000 **I**	€ 1.000 **S** € 30.000 € 37.000 **S**	€ 1.000 **S** € 30.000 € 80.700 **S**	- Ja (regulier) - Nee - Ja (5300108) - Nee (zie figuur 17 voor toe-lichting op het budget)
Overig								
Personele inzet sport	Bmw sport Mw's beheer en onderhoud	Uitvoering sportbeleid, beheer en onderhoud gemeentelijke sportaccommodaties	Continu	€ 355.973	€ 355.973	€ 355.973	€ 355.973	Ja (5300100 t/m 5300114)
Sport algemeen		Lidmaatschapsgelden en door-belasting welzijnsaccommodaties	Continu	€ 11.881	€ 11.493	€ 11.441	€ 11.388	Ja (5300100)
Totaal extra benodigd				**€ 30.000 I**	**€ 15.000 I**	**€ 55.250 S**	**€ 98.950 S**	

Figuur 16: Uitvoeringsprogramma

	2010	**2011**	**2012**
Beschikbaar aantal fte	2 fte	2,5 fte	4,1 fte
Totale kosten per jaar	€ 88.288	€ 112.500	€ 184.500
Kosten rijk	€ 88.288	€ 45.000	€ 73.800
Kosten gemeente	-	€ 67.000	€ 110.700
Reeds beschikbaar budget binnen Nota Jeugd en Gezin	-	€ 30.000	€ 30.000

Figuur 17: Toelichting indicatieve meerjarenraming combinatiefuncties

Voetnoten

2. Uitgangssituatie

1. Nota Sportbeleid Aalsmeer 1997.
2. Tussentijdse evaluatie Nota Sportbeleid 1997.
3. Onder 'de sport' worden de sportverenigingen, de scholen, ESA BV en andere belanghebbenden verstaan.
4. Bron: Breedveld, K., & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage sport 2006*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
5. Wii is een spelcomputer van Nintendo waarmee onder andere virtueel aan fitness, tennis of skiën kan worden gedaan. De Wii sluit niet alleen aan bij de belevingswereld van jongeren, want sinds eind 2008 doen in Utrecht ook ouderen via een gemeentelijk project aan Wii Fit.
6. De doelstellingen ten aanzien van de JSP staan in het Collegeprogramma 2006-2010 en luiden als volgt: 85% van de kinderen uit groep 5 t/m 8 van de basisscholen neemt in 2008 deel aan de kennismakingslessen op school en 10% van de kinderen uit groep 5 t/m 8 neemt jaarlijks deel aan één van de trainingsmogelijkheden bij verenigingen. Uit de resultaten blijkt dat in het schooljaar 2007-2008 14,8% van de kinderen die op school kennismakingslessen hebben gevolgd ook daadwerkelijk bij een sportvereniging heeft gesport. Deze 296 kinderen hebben in totaal aan 419 activiteiten deelgenomen.

3. Trends in sport

7. De uitspraken in dit hoofdstuk zijn voor een groot deel gebaseerd op uitspraken in Rapportage Sport 2008. Daar waar van andere bronnen gebruik is gemaakt, zal dit middels een voetnoot worden gemeld.
8. Van de volwassenen in de leeftijdscategorie 56-74 jaar heeft 57,1% matig tot ernstig overgewicht. Bron: GGD Amsterdam.
9. Cijfers dateren uit 2006. Bron: GGD Amsterdam.
10. Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
11. Bron: Roques, C. & Janssens, J. (2002). *Tweemeting vrijwilligers in de sport*. Arnhem/Den Bosch: NOC*NSF/W.J.H. Mulier Instituut.
12. Bron: Claringbould, I. (2006). *Vrouwen in zicht. Over de positie van vrouwen en mannen in sportbestuursfuncties*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
13. Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Economische Zaken (2008). *De economische betekenis van sport in Nederland*. Rotterdam: Policy Research Corporation.

4. Overheidsbeleid

14. Voor een specificatie van dit investeringsbedrag zie bijlage 1. De totale overheidsuitgaven (rijk, provincie, gemeenten) zijn de laatste jaren overigens ook sterk toegenomen (+14%) tot ruim 1 miljard euro.
15. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005). *Tijd voor sport - Bewegen, Meedoen, Presteren*. Den Haag.
16. Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen.
17. Facilitaire steun in de vorm van workshops en landelijke ontmoetingsdagen is daarentegen wel mogelijk.
18. Provincie Noord-Holland (2008). *Meedoen in Noord-Holland. Programma Zorg & Welzijn 2009-2012*. Haarlem.
19. Bron: Breedveld, K., & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage sport 2006*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
20. Zie bijlage 4 voor een schematisch overzicht van het huidige sportbudget van de gemeente Aalsmeer zoals dit is opgenomen op de meerjarenbegroting 2008 en verder.
21. Bron: Gemeente Haarlemmermeer. *Sport in een beweeglijk perspectief. Sportnota Haarlemmermeer 2009-2012*. Hoofddorp. Bron: Gemeente Haarlemmermeer (2007). *Programmabegroting 2008-2011*. Hoofddorp.

5. Bevolkingssamenstelling en -prognose

22. Bron: Vlugt, M. van der, Iersel, J. van, & Burger, P., (2008). *Aalsmeer in toekomstperspectief*. Amsterdam: RIGO Research en Advies BV.

6. Sportdeelname

23. Boekhoorn, P., & Speller, T., (2009). *Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008*. Nijmegen: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek.
24. Door de ruime steekproef en de hoge respons hebben de onderzoeksgegevens zelfs betrekking op bijna 20% van de totale kinderpopulatie van 6 tot en met 11 jaar.
25. Dit betekent dat 82% van de inwoners van de gemeente Aalsmeer minstens één maal per maand sport.
26. Bron: Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulierinstituut.
27. Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
28. Bron: Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulierinstituut.

7. Sportinfrastructuur

29. Voor een totaal overzicht van alle sportverenigingen per sporttype zie bijlage 2. In dit overzicht zijn overigens ook enkele verenigingen uit Amstelveen en Uithoorn opgenomen die ofwel regelmatig activiteiten in of voor de gemeente Aalsmeer organiseren ofwel een grote hoeveelheid inwoners van Aalsmeer de gelegenheid bieden een specifieke sport te beoefenen.
30. Zie hiervoor ook hoofdstuk 5: ‘Bevolkingssamenstelling en –prognose’.
31. Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
32. Bron: Brainstormbijeenkomst klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008).
33. Health City kent twee locaties in Aalsmeer. Een locatie bevindt zich aan de Molenvlietweg en de andere is te vinden op sportpark Calslagen aan de Wim Kan Dreef.
34. Meer informatie over de gemeentelijke sportaccommodaties is te vinden in bijlage 3.
35. Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
36. Bron: Gemeente Aalsmeer (2008). *Onderzoeksrapport ‘Behoefte aan binnensportaccommodaties’*. Aalsmeer: Maatschappij en Ruimte.
37. Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008) en brainstormbijeenkomst klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008).
38. Koninklijke Nederlandse Voetbalbond.
39. Gemeente Aalsmeer (2001). *Speelruimteplan 2001*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen.
40. Hierbij kan gedacht worden aan pleintjes en kleine stukken grasveld.
41. In Nieuw-Oosteinde worden volgens de landelijke normen voldoende (‘officiële’) speelplekken gerealiseerd. Voor kinderen is het echter belangrijk (in het kader van voldoende bewegen en gezondheid) dat er dichtbij huis voldoende mogelijkheden zijn om een balletje te trappen of om op welke andere manier dan ook te bewegen. Dit kan bijvoorbeeld door kleine stukjes grasveld of pleintjes te realiseren op dezelfde manier als dat dit in bijvoorbeeld Stommeer en Hornmeer is gebeurd.
42. De belangrijkste redenen waarom een wijk niet uitnodigt tot bewegen zijn weinig ‘vrije speelruimte’, veel parkeerplaatsen bij de woningen (waardoor het aantrekkelijker wordt als gezin twee auto’s te nemen) en geclusterde (winkel)voorzieningen (met opnieuw veel parkeerruimte). Bron: Den Hertog, F.R.J., Bronkhorst, M.J., Moerman, M., & Van Wilgenburg, R. (2006). *De gezonde wijk. Een onderzoek naar de relatie tussen fysieke wijkkenmerken en lichamelijke activiteit*. Amsterdam: EMGO Instituut.

8. Samenvatting kansen en knelpunten

43. Ofwel van macro- naar meso- naar microniveau.

9. Missie

44. Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2007). *Beleidsbrief: De kracht van sport*. Den Haag.

10. Thema’s

45. De vier beleidsthema’s zijn tevens een vertaling van de probleemanalyse opgesteld door de klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008) en de uitgangspunten en kaders die tijdens een discussiebijeenkomst door de gemeenteraad (d.d. 24 april 2008) zijn meegegeven.
46. De onderwerpen ‘Sportaccommodaties’ en ‘Verenigingsondersteuning’ worden uitgebreid behandeld in respectievelijk hoofdstuk 13 en 14.

47. Zie bijlage 5 voor meer achtergrondinformatie over de samenhang tussen school- en sportprestaties.
48. Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2008). *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs*. Den Haag.
49. In de Nota Sportbeleid Aalsmeer 1997 was topsport weliswaar één van de speerpunten, maar topsport had echter ten opzichte van wedstrijdsport en schoolsport geen prioriteit. Wel was er de mogelijkheid voor de *“enkele topsporter, topsportvereniging of topsportevenement tot extra ondersteuning in facilitaire zin”*. In de praktijk bleek facilitaire ondersteuning door de gemeente nauwelijks mogelijk.
50. In het speelruimteplan uit 2001 wordt gesproken over een onderhoudsniveau van 65%.
51. Een combinatiefunctionaris is iemand die bij één organisatie in dienst is, maar werkzaam is in twee of meer werkvelden.

11. Sportstimulering

52. Het gaat hier om sport buiten de vakanties om. Het woon- en werkverkeer en lichamelijke opvoeding op school wordt niet tot sport gerekend, evenals activiteiten als hengelen, duivenmelken en hondendressuur. Bron: W.J.H. Mulierinstituut.
53. Bron: Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen.
54. Bron: Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulierinstituut.
55. Zie bijlage 5 voor meer achtergrondinformatie over de samenhang tussen school- en sportprestaties.
56. Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2008). *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs*. Den Haag.
57. Onder andere de Rapportage Sport 2008 en het Eindrapport ‘Gezond voor Elkaar’ van de Nationale Denktank (2008).
58. Voor meer informatie over combinatiefunctionarissen wordt verwezen naar hoofdstuk 14 ‘Verenigingsondersteuning’.
59. De sportdeelname van 65-plussers in de gemeente Aalsmeer is daarentegen wel hoger dan het landelijke gemiddelde voor deze doelgroep.
60. Zie hiervoor verder hoofdstuk 13 ‘Sportaccommodaties’.

12. Topsport

61. Voor verdere informatie zie hoofdstuk 14 ‘Verenigingsondersteuning’.

13. Sportaccommodaties

62. Zie het kansen- en knelpuntenoverzicht op bladzijde 11, het onderzoeksrapport ‘Behoefte aan binnensportaccommodaties’, de vragenlijst sportverenigingen (2008) en het verslag van de brainstormbijeenkomst van de klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008).
63. Overigens kan gesteld worden dat dit schema op alle maatschappelijke en welzijnsvoorzieningen (bijvoorbeeld jeugdaccommodaties en WWZ) in de gemeente van toepassing is.
64. ‘Multifunctioneel’ kan tweeledig opgevat worden. Enerzijds in de zin dat in een sporthal een zo breed mogelijk palet aan sporten en bewegingsvormen uitgevoerd moet kunnen worden. Anderzijds kan de multifunctionaliteit ook gezocht worden in een bundeling van verschillende soorten welzijnsactiviteiten, zoals onderwijs, kinderopvang of buurthuisfaciliteiten.
65. Gemeente Aalsmeer (2001). *Speelruimteplan 2001*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen.

14. Verenigingsondersteuning

66. Bron: Vragenlijst sportverenigingen (2008).
67. Bron: NOC*NSF.
68. Bron: Gemeente Aalsmeer (2006). *Vrijwilligersbeleid Aalsmeer 2006 t/m 2010*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen.
69. Voor inhoudelijke ondersteuning op het gebied van sport, zoals wedstrijden, trainingen, spelregels en dergelijke, kunnen sportverenigingen tevens bij de betreffende sportbonden terecht.
70. Dit onderwerp is reeds in de nota Ondernemend Jeugd- en Gezinsbeleid 2008-2011 naar voren gekomen als beleidsspeerpunt.

15. Monitoring en evaluatie

71. Wenselijk is om de monitor bij hetzelfde bureau onder te brengen dat de nulmeting heeft uitgevoerd, namelijk Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek. Op deze manier wordt de continuïteit van de onderzoeksresultaten gegarandeerd en kunnen ook conclusies over meerdere jaren getrokken worden.

Bronnen

- ANP.
- Boekhoorn, P., & Speller, T., (2009). *Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008*. Nijmegen: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek.
- Braas, C., & Krijgsman J. (2001). *Formuleren*. Groningen: Wolters-Noordhoff
- Braas, C., Couwelaar, R. van, & Kat, J. (2001). *Rapporteren*. Groningen: Wolters-Noordhoff
- Brainstormbijeenkomst klankbordgroep (d.d. 10 juli 2008).
- Breedveld, K., & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage sport 2006*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Breedveld, K., Kamphuis, C., & Tiessen-Raaphorst, A. (2008). *Rapportage sport 2008*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulierinstituut.
- Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centraal Planbureau.
- Claringbould, I. (2006). *Vrouwen in zicht. Over de positie van vrouwen en mannen in sportbestuursfuncties*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
- Dejonghe, T. (2004). *Sport en economie: Een noodzaak tot symbiose*. Nieuwegein: Arko Sports Media
- Den Hertog, F.R.J., Bronkhorst, M.J., Moerman, M., & Van Wilgenburg, R. (2006). *De gezonde wijk. Een onderzoek naar de relatie tussen fysieke wijkkenmerken en lichamelijke activiteit*. Amsterdam: EMGO Instituut.
- Discussiebijeenkomst met de gemeenteraad (d.d. 24 april 2008).
- Gemeente Aalsmeer (1997). *Nota Sportbeleid Aalsmeer*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen
- Gemeente Aalsmeer (2001). *Speelruimteplan 2001*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen.
- Gemeente Aalsmeer (2002). *Tussentijdse evaluatie Nota Sportbeleid 1997*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen
- Gemeente Aalsmeer (2006). *Collegeprogramma 2006-2010*. Aalsmeer.
- Gemeente Aalsmeer (2006). *Vrijwilligersbeleid Aalsmeer 2006 t/m 2010*. Aalsmeer: Maatschappelijke voorzieningen.
- Gemeente Aalsmeer (2008). *Ondernemend Jeugd- en Gezinsbeleid 2008-2011*. Aalsmeer: Maatschappij en Ruimte.
- Gemeente Aalsmeer (2008). *Onderzoeksrapport 'Behoefte aan binnensportaccommodaties'*. Aalsmeer: Maatschappij en Ruimte.
- Gemeente Aalsmeer (2008). *Programmabegroting 2009*. Aalsmeer.
- Gemeente Amersfoort (2008). *De kracht van sport. Kadernota voor het sportbeleid 2008-2015*. Amersfoort.
- Gemeente Amsterdam (2008). *Sportplan 2009-2012*. Amsterdam: Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling.
- Gemeente Haarlemmermeer (2007). *Programmabegroting 2008-2011*. Hoofddorp.
- Gemeente Haarlemmermeer. *Sport in een beweeglijk perspectief. Sportnota Haarlemmermeer 2009-2012*. Hoofddorp.
- Gemeente Uithoorn (2008). *Sport rendeert. Sportnota Uithoorn 2008-2012*. Uithoorn.
- Gemeente Utrecht (2007). *Sport in het Hart! Beleidsplan Sport 2007-2010*. Utrecht: afdeling Sport.
- GGD Amsterdam.
- Koninklijke Nederlandse Voetbalbond.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Economische Zaken (2008). *De economische betekenis van sport in Nederland*. Rotterdam: Policy Research Corporation.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport & Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2008). *Beleidskader Sport, Bewegen en Onderwijs*. Den Haag.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005). *Tijd voor sport - Bewegen, Meedoen, Presteren*. Den Haag.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2007). *Beleidsbrief: De kracht van sport*. Den Haag.
- Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen.

- NOC*NSF.
- Projectgroep Turnhal Aalsmeer (2005). *Draagvlaknotitie: een permanent ingerichte turnhal in Aalsmeer*. Aalsmeer: Stichting Wedstrijdturnen Meer- en Amstellanden.
- Provincie Noord-Holland (2008). *Meedoen in Noord-Holland. Programma Zorg & Welzijn 2009-2012*. Haarlem.
- RKDES & CKV VZOD (2008). *Visie Sportzaalaccommodatie Kudelstaart 2008-2013*. Kudelstaart.
- Roques, C. & Janssens, J. (2002). *Tweemeting vrijwilligers in de sport*. Arnhem/Den Bosch: NOC*NSF/W.J.H. Mulier Instituut.
- Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Vlugt, M. van der, Iersel, J. van, & Burger, P., (2008). *Aalsmeer in toekomstperspectief*. Amsterdam: RIGO Research en Advies BV.
- Vragenlijst sportverenigingen (2008).
- W.J.H. Mulier Instituut.

Afkortingenlijst

- ADO: Aalsmeers Directeuren Overleg
- ANBO: Algemene Nederlandse Bond van Ouderen
- BBSO: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijk Onderzoek
- BOS: Buurt-Onderwijs-Sport
- BSI: Breedtesportimpuls
- ESA: Exploitatie Sportaccommodaties Aalsmeer BV
- GALM: Groninger Actief Leven Model
- HACCP: Hazard Analysis and Critical Control Points, is een risico-inventarisatie voor voedingsmiddelen
- JSP: Jeugdsportpas
- JSF: Jeugdsportfonds
- KNVB: Koninklijke Nederlandse Voetbalbond
- NASB: Nationaal Actieplan Sport & Bewegen
- NISB: Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen
- NNGB: Nederlandse Norm Gezond Bewegen
- NOC*NSF: Nederlands Olympisch Comité * Nederlandse Sport Federatie
- RSO: Richtlijn Sport Onderzoek
- SAS: Samenwerkingsverband Aangepast Sporten
- SES: Sociaal-economische status
- SSNH: Sportservice Noord-Holland
- VWS: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- WMO: Wet Maatschappelijke Ondersteuning

DEEL IV – BIJLAGEN

Bijlage 1 – Budgettaire gevolgen rijksbeleid ten aanzien van sport

Begrotingsbedragen (bedragen x 1000)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Verplichtingen	94.107	74.806	92.833	94.677	121.480	127.427	127.633
Uitgaven	**99.209**	**109.500**	**137.634**	**136.444**	**129.209**	**128.327**	**128.326**
Programma-uitgaven	***96.867***	***106.933***	***135.303***	***134.221***	***127.201***	***126.469***	***126.468***
Gezond door sport	8.596	14.480	24.761	24.487	25.280	25.500	25.500
Meedoen door sport	68.885	64.664	80.252	79.445	71.683	73.154	73.154
Sport aan de top	19.386	27.789	30.290	30.289	30.238	27.815	27.814
Apparaatsuitgaven	***2.342***	***2.567***	***2.331***	***2.223***	***2.008***	***1.858***	***1.858***
Ontvangsten	**830**	**1.025**	**870**	**870**	**870**	**870**	**870**

Bron: http://rijksbegroting.minfin.nl

Bijlage 2 – Overzicht sportverenigingen gemeente Aalsmeer

Binnensport	Buitensport	Water- en ijssport
Aalsmeerse Alternatieve Schaakvereniging	Aalsmeerse Wandelsportvereniging	Aalsmeerse Hengelsportvereniging Vislust
Badmintonclub Flower Shuttle	Atletiekvereniging Aalsmeer	Federatie van IJsclubs
Badmintonvereniging Volant '90	Club Jeu de Boulers	IJsclub de Blauwe Beugel
Basketball Vereniging Aalsmeer	CKV VZOD	IJsclub Uiterweg
Biljartclub Vriendschap	Hondenschool DB Aalsmeer	IJssportvereniging VZOD
Biljartclub Achterlangs	Midgetgolfclub Aalsmeer	IJssport Aalsmeer-Oost
Biljartvereniging Aalsmeer	Postduivenver. De Telegraaf	IJszeilvereniging Westeinder
Bridgeclub Onder Ons Aalsmeer	Ruitersportvereniging De Doordravers	Stichting Skeelerbaan en Natuurijsbaan
Bridgeclub Strijd en Vriendschap	Ruitersportver. Funny Horse	VZOD schaatstrainingsgroep
Damclub Kunst en Genoegen	Tennisvereniging All Out	Waterskivereniging Aalsmeer
De Trimmers	Tennisvereniging Kudelstaart	Watersportver. Aalsmeer
FC Proosdij	TV Tennis2Tennis	Watersportver. Nieuwe Meer
FICO Zaalvoetbal	Voetbal Vereniging Aalsmeer	Windsurfclub Aalsmeer
Handbalvereniging FIQAS Aalsmeer	Voetbalvereniging R.K.A.V.	Z.S.C. Oceanus
RKDES	Wandelcom Avondvierdaagse	Zeilschool Aalsmeer
Rolstoeldansclub Aalsmeer		Zwemver. het Oosterbad
Schaakclub Aalsmeer		
Schaakclub Het Kalende pionnetje		
Sport & Judoclub		
Sportvereniging Omnia 2000		
Tafeltennisvereniging ATC Bloemenlust		
Target Aalsmeer		
ZV 't Farregat		
ZVV Dillewijn Verpakkingen		

Bijlage 3 – Overzicht sportaccommodaties

Binnensport	Buitensport
Zwembad De Waterlelie	Sportpark Hornmeer (voetbal, tennis, fitness, midgetgolf)
Sporthal De Bloemhof	Sportpark Calslagen (voetbal, handbal, korfbal, fitness, skeeleren)
Sporthal De Proosdijhal	Sportpark Sportlaan (tennis, atletiek)
Gymzaal De Baccara	
Gymzaal De J.P. Thijsse	
Gymzaal De Roerdomp	
Gymzaal De Rozen	
Gymzaal De Mikado	

Bijlage 4 – Huidig sportbudget in euro's (incl. kapitaallasten en doorbelasting KPL)

Hieronder wordt een schematisch overzicht gegeven van het totale huidige budget voor het sportbeleid van de gemeente Aalsmeer zoals dat op dit moment is opgenomen in de meerjarenbegroting 2009 en verder. Tevens is om vergelijking met andere gemeenten mogelijk te maken het budget voor 2008 opgenomen. Naast het hier genoemde sportbudget zijn er op het investeringsplan enkele investeringen opgenomen welke betrekking hebben op de renovatie of het groot onderhoud van de buitensportvelden.

	Oorspronkelijke begroting 2008	2009	2010	2011
Lasten				
Sport algemeen	9.593	15.481	15.093	15.041
Sportaccommodaties	1.197.107	1.414.100	1.373.709	1.374.693
- ESA BV	*965.485*	*1.048.024*	*1.007.753*	*1.017.676*
- Beheer + onderhoud buitensport	*222.622*	*366.076*	*365.956*	*357.017*
Subsidie sportverenigingen	34.700	30.000	30.000	30.000
Schoolsport	7.500	7.500	7.500	7.500
Sportstimulering	16.558	18.000	18.300	18.600
Uren	306.942	355.973	355.973	355.973
Totaal	*1.563.400*	*1.841.054*	*1.800.575*	*1.801.807*
Baten				
Sportaccommodaties	439.381	449.706	456.148	462.729
- Huur ESA BV	*362.781*	*369.086*	*375.528*	*382.109*
- Huur + pacht buitensport	*76.600*	*80.620*	*80.620*	*80.620*
Stimuleringsregeling breedtesport	9.500	-	-	-
Totaal	*448.881*	*449.706*	*456.148*	*462.729*

Bron: Productenramingen 2008 en 2009, gemeente Aalsmeer

Bijlage 5 – Samenhang school- en sportprestaties

Samenhang school- en sportprestaties
Er is een samenhang tussen goede sportprestaties en goede schoolprestaties. Dit komt doordat dezelfde factoren het uiteindelijke niveau bepalen van zowel sport- als schoolprestaties, aldus prof. dr. Chris Visscher van de Rijksuniversiteit Groningen in zijn oratie bij het aanvaarden van de leerstoel Jeugdsport. Uit onderzoek van Visscher blijkt dat 'self regulation', de mate waarin kinderen zelf hun leerproces kunnen bepalen bij het aanleren van motorische vaardigheden en het leveren van sportieve prestaties, een belangrijke rol speelt in het uiteindelijke niveau van die vaardigheden en prestaties. De bepalende factoren hierin zijn vooral het vermogen tot planning, monitoring, evaluatie en reflectie. Doordat deze vaardigheden ook een rol spelen bij schoolprestaties is er een verband tussen goede sport- en schoolprestaties. "In het aanleren van complexe en onbekende taken zijn de self regulationvaardigheden nog belangrijker dan intelligentie. Complexe taken en nieuwe situaties komen juist in sport veelvuldig voor", aldus Visscher. "In de sport leer je daarom zaken waardoor je ook op school beter mee kan. Dit geldt vooral bij complexe sporten die een groot strategisch inzicht vereisen."

*Bron: De Volkskrant en NOC*NSF, 04-09-2008*

Bijlage 6 – Onderzoeksresultaten sportparticipatie

Sportfrequentie	Nederland (2007)	Weinig stedelijke gemeenten	Provincie Noord-Holland	Aalsmeer (totaal, 2008)	Volwas-senen	Jonge-ren	Kinde-ren
Niet gesport	23	25	20	16	-	-	-
Incidenteel	9	8	9	2	-	-	-
Onregelmatig	43	28	35	33	36	17	23
Regelmatig	29	22	18	32	33	24	34
Intensief	28	16	19	35	31	59	43

1: Sportfrequentie in %
Bron: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijke Onderzoek, 'Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008'

Sportfrequentie van sporters	Volwassenen	Jongeren	Kinderen
Onregelmatig	36	17	23
Regelmatig	33	24	34
Intensief	31	59	43

2: Sportfrequentie van sporters in Aalsmeer die aan de RSO-norm voldoen in %
Bron: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijke Onderzoek, 'Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008'

Gemiddeld aantal beoefende sporten	Volwassenen	Jongeren	Kinderen
Totaal	3,6	5,2	3,8
Man/jongen	4,2	5,9	3,7
Vrouw/meisje	3,3	4,6	3,8

3: Gemiddeld aantal beoefende sporten
Bron: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijke Onderzoek, 'Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008'

Organisatorisch verband van sporten	Volwassenen	Jongeren	Kinderen
Verenigingsverband	39	81	87
Commercieel verband	27	14	14
Anders georganiseerd	20	32	23
Ongebonden	52	41	30

4: Organisatorisch verband van sporten
Bron: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijke Onderzoek, 'Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008'

Meest beoefende sporten	Volwassenen	Jongeren	Kinderen
	Fitness conditie	Schaatsen	Zwemsport
	Fitness kracht	Veldvoetbal	Schaatsen
	Hardlopen	Tennis	Veldvoetbal
	Wielrennen	Hardlopen	Gymnastiek
	Tennis	Zwemsport	Tennis
	Zwemsport	Danssport	Skeeleren/skaten
	Wandelen	Fitness conditie	Skiën
	Zaalvoetbal	Badminton	Danssport
	Aerobics	Skiën	Hockey
	Veldvoetbal	Fitness kracht	Midgetgolf

5: Meest beoefende sporten
Bron: Bureau Boekhoorn Sociaal-Wetenschappelijke Onderzoek, 'Sportparticipatie in Aalsmeer – Resultaten nulmeting 2008'